

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 28

17 квітня 2014 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 28 2014

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2014

ЗМІСТ

У центрі уваги	3
-----------------------------	----------

Аналітичний ракурс

Кулицький С.

Перспективи іноземної інвестиційної діяльності в Україні у 2014 році	4
--	----------

Законодавча влада	33
--------------------------------	-----------

Виконавча влада	41
------------------------------	-----------

Політика	49
-----------------------	-----------

Економіка	63
------------------------	-----------

Економіка України в контексті світових кризових тенденцій.....	68
--	-----------

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Чотиристоронні переговори України, Росії, Євросоюзу та США щодо ситуації в Україні

17 квітня в Женеві відбудеться зустріч глав МЗС України, Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки та Росії щодо врегулювання української кризи.

У цій зустрічі візьмуть участь держсекретар США Д. Керрі, верховний представник ЄС із закордонних справ К. Ештон, також планується участь голови МЗС Росії С. Лаврова. Україну на цій зустрічі представлятиме А. Дешиця.

Як повідомив в. о. глави МЗС України А. Дешиця, на зустрічі передбачено обговорення питань, спрямованих на деескалацію ситуації в Україні.

Напередодні український уряд затвердив директиви на чотиристоронні переговори в Женеві. Прем'єр-міністр України А. Яценюк у цьому зв'язку заявив, що «директива тільки одна і основна – російський уряд повинен негайно відкликати свої розвідувально- диверсійні групи, засудити терористів і вимагати від них звільнення приміщень та адміністрацій».

У свою чергу Верховна Рада України в прийнятій з цього питання заяві звертає увагу міжнародного співтовариства на штучність і надуманість претензій до України з боку зовнішніх сил у плані порушення в Україні прав національних меншин, а також підкреслює, що предметом міжнародних переговорів не можуть бути питання, які стосуються внутрішньої компетенції України, зокрема питання конституційного та адміністративно-територіального устрою країни, визначення статусу та порядку використання мов в Україні, термінів і порядку проведення виборів Президента й народних депутатів, а також права визначати напрями зовнішньої політики та участі в міжнародних організаціях.

Зі свого боку глава МЗС України А. Дешиця зазначив, що «у нас дуже чіткі підходи до нашої позиції на цих консультаціях.

Насамперед це стосується припинення підтримки з боку Росії терористичних угруповань, що діють в східних регіонах України. Крім того, ми вимагатимемо від РФ засудити такі терористичні дії і відвести війська, які зосереджені на східних кордонах України».

За його словами, також для України важливо, щоб Росія відкликала своє рішення парламенту про дозвіл президенту Росії В. Путіну використовувати російські війська на території України. Також буде порушено питання про виведення російських військ з Криму та скасування судових рішень про анексію Криму.

При цьому А. Дешиця не виключив, що Росія може спробувати зірвати переговори. «Однак ми готові до тристороннього формату зустрічі», – підкреслив керівник українського МЗС (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 16.04; *Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>). – 2014. – 16.04; *Цензор.НЕТ* (<http://censor.net.ua/n281415>). – 2014. – 16.04).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

С. Кулицький, старш. наук. співроб. відділу політологічного аналізу СІАЗ, канд. екон. наук, доцент

Перспективи іноземної інвестиційної діяльності в Україні у 2014 році

1. Ретроспективний аналіз іноземного інвестування в Україну

Іноземні інвестиції в Україні є не лише вагомим фактором розвитку вітчизняної економіки, а й водночас важливим індикатором умов підприємницької діяльності у нашій державі. Цим й обумовлена та увага, яка приділяється питанням іноземного інвестування в Україні як у професійному середовищі, так і у ЗМІ. Особливої гостроти проблеми іноземного інвестування в Україні набувають саме зараз, коли українське

суспільство, а не лише вітчизняна економіка, опинилось у стані гострої кризи. Тому для оцінки перспектив іноземної інвестиційної діяльності в Україні у 2014 р. спочатку проведемо короткий ретроспективний аналіз цього явища.

При цьому треба розрізняти прямі та портфельні іноземні інвестиції. Згідно з визначенням Державної служби статистики (Держстату) України, «пряма інвестиція – це категорія міжнародної інвестиційної діяльності, яка відображає прагнення інституційної одиниці-резидента однієї країни здійснювати контроль або істотний вплив на діяльність підприємства, що є резидентом іншої країни. Інвестиція є прямою, якщо капітал/права власності нерезидента становить не менше 10 % вартості статутного капіталу підприємства-резидента (або) нерезидент має не менше 10 % голосів в управлінні підприємства-резидента. До прямих інвестицій також відносять інвестиції, що отримані на основі концесійних договорів і договорів про спільну інвестиційну діяльність; кредитні ресурси, що надані/отримані в рамках операцій між підприємством прямого інвестування та прямим інвестором».

Тобто до прямих іноземних інвестицій (ПІІ) відносяться як реальні інвестиції, що являють собою довготермінові витрати коштів на матеріальні засоби господарської діяльності, так і фінансові інвестиції – витрати коштів на придбання цінних паперів, та навіть певні кредитні ресурси. Правда, в останньому випадку йдеться про відносно невелику частку ПІІ.

Що ж стосується портфельних інвестицій, то до цієї категорії відносяться або вкладення у цінні папери у формі певного пакета (портфеля) таких документів, або ж невеликі за обсягами інвестиції, які не дають змоги їх власникам істотно впливати на діяльність підприємства. В Україні, згідно з визначенням Держстату, це – менше 10 % голосів в управлінні підприємства-резидента. Таким чином, фактично до категорії портфельних інвестицій в Україні відносяться як невеликі пакети акцій підприємств, так і різноманітні боргові інструменти, що використовуються приватним сектором вітчизняної економіки, органами державної та місцевої влади. І хоча економіко-правова та функціональна природа акцій та боргових

інструментів різна, потоки і тих, і тих впливають на поведінку економічних агентів і формування платіжного балансу України, що також робить портфельні інвестиції предметом нашого аналізу.

Прямі та портфельні іноземні інвестиції справляють різний вплив на функціонування української економіки. Перші більше впливають на розвиток процесів у сфері матеріального виробництва та надання послуг в Україні. Другі – на функціонування фінансових потоків у нашій державі. Утім, обидва ці інвестиційних потоки доволі тісно взаємопов'язані.

У процесі економічного відтворення за весь період незалежності України ПІІ виконували ряд важливих суспільних функцій, сприявши певній трансформації галузевої структури української економіки та притаманних їй відносин власності. Ці процеси знайшли своє відображення у диференціації ПІІ по галузях господарства України та країнах-донорах інвестицій у нашу державу.

За даними Держстату України у 2013 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 5677,3 млн дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу). Обсяг внесених з початку інвестування в економіку України ПІІ (акціонерного капіталу) станом на 31 грудня 2013 р. становив 58156,9 млн дол. США, що на 5,2 % більше обсягів інвестицій на початок 2013 р. З країн Європейського Союзу (ЄС) надійшло 44423,0 млн дол. інвестицій (76,4 % загального обсягу акціонерного капіталу), із країн СНД – 5043,5 млн дол. (8,7 %), з інших країн світу – 8690,4 млн дол. (14,9 %). Інвестиції надходили зі 136 країн світу. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає майже 83 % загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 19035,9 млн дол., Німеччина – 6291,8 млн дол., Нідерланди – 5561,5 млн дол., Російська Федерація – 4287,4 млн дол., Австрія – 3257,5 млн дол., Велика Британія – 2714,1 млн дол., Британські Віргінські Острови – 2493,5 млн дол., Франція – 1825,8 млн дол., Швейцарія – 1325,4 млн дол. та Італія – 1267,8 млн дол.

Причому ні для кого не секрет, що частина іноземних інвестицій, які надходили в Україну протягом минулих років з

ряду іноземних держав, особливо з офшорних зон, інших юрисдикцій з пільговими умовами оподаткування бізнесу, насправді мали пострадянське, насамперед українське походження. Зокрема, станом на 31 грудня 2013 р., наприклад, тільки частка Кіпру в сукупних обсягах ПІІ в Україну становила 32,7 %. Хоча добре відомо, що саме через Кіпр в Україну у формально-юридичному статусі іноземного надходить, насамперед, український за походженням капітал, можливо меншою мірою – російський. Якщо до формально кіпрського капіталу додати потоки в Україну ПІІ з таких офшорних зон, як Беліз і Британські Віргінські острови, то сукупна частка цих юрисдикцій у загальних обсягах ПІІ в Україну наприкінці минулого року становила 38,8 %. До цього треба додати, що й українські за походженням капітали, вивезені свого часу з нашої держави до ряду європейських країн, які не є офшорними зонами (наприклад, Нідерланди, Австрія та ін.), пізніше надходили в Україну в статусі іноземних інвестицій. Так само через офшорні зони під виглядом неросійського в Україну надходив і російський капітал.

Ділові настанови й стереотипи, мотивація та характер дій справді іноземних і пострадянських (українських і російських) інвесторів, що діють під виглядом іноземних, іноді досить істотно різняться між собою. Пострадянські (українські та російські) інвестори краще, ніж дійсно іноземні, орієнтуються в умовах ведення бізнесу в Україні. Водночас вони, як правило, мають менший, ніж реальні іноземці досвід роботи на міжнародних ринках. Зазначені характеристики пострадянських іноземних інвесторів доволі часто сприяють тому, що вони прагнуть вкладати кошти у ті сфери, галузі економіки, які характеризуються відносно простішою організацією бізнесу, насамперед у міжнародних масштабах, і відносно нижчою часткою доданої вартості (у тому числі й за рахунок оплати праці) у структурі вартості вироблених товарів і послуг.

З іншого боку, дійсно іноземні інвестори мають, як правило, чіткіші, ніж пострадянські інвестори, уявлення щодо системи організації їх бізнесу у міжнародному масштабі. Відповідно

вони й інвестують в Україну, як правило, з метою імплементації створених або придбаних у нашій державі підприємств до загальної системи організації свого бізнесу, яка нерідко здійснюється у міжнародних масштабах. Особливо чітко ця тенденція в Україні проявилась у чорній металургії («Арселор Міттал Стіл Кривий Ріг») та у банківській сфері.

Досить істотні відмінності між двома зазначеними категоріями інвесторів існують також у сфері корпоративної культури, ставленні до правових норм тощо. Усе перелічене вище впливає на ринкову стратегію й тактику зазначених категорій інвесторів і, відповідно, – на динаміку потоків іноземних інвестицій в Україну.

При цьому перспективи іноземної інвестиційної діяльності в Україні багато в чому визначаються обсягами та структурою вже накопиченого в нашій державі іноземного капіталу. Як зазначалось вище, за даними Держстату станом на 31 грудня 2013 р. сукупний обсяг накопичених ПІІ (акціонерного капіталу) в Україні становив 58,2 млрд дол. США. Причому основний приріст ПІІ в українську економіку мав місце у 2005–2012 рр., коли їх обсяги щорічно збільшувались у межах 4,44–7,94 млрд дол. із вельми значним коливанням по роках цього періоду. Оглядачі деяких ЗМІ, звертаючи увагу на динаміку ПІІ в Україну, вважають процес іноземного інвестування в нашу державу безсистемним, хаотичним. Однак, таке поставлення питання є некоректним, не враховує важливі аспекти ділової мотивації інвесторів, яка частково розглядалась вище, стан української економіки та її місце у процесі міжнародного поділу праці.

Слід наголосити, що значна частина ПІІ в українську економіку протягом усього періоду незалежності спрямовувалась у придбання вже існуючих підприємств, їх розширення, реконструкцію й, почасти, модернізацію. Насамперед, це стосується промислових підприємств. Однак, ПІІ, що спрямовувались і в інші галузі та сфери вітчизняної економіки, доволі часто спирались на вже існуючу матеріально-технічну базу, а не створювались, як то кажуть, з нуля. Наприклад, значна частина мережі банківських установ розміщується у приміщен-

нях побудованих ще у радянський період. Тому цілком закономірно, що з часом, коли найбільш привабливі для бізнесу об'єкти були роздержавлені та змінили власників, то темпи й обсяги іноземного інвестування в українську економіку почали зменшуватись.

Значні обсяги приросту ПІІ в українську економіку в 2005–2008 рр. пояснюються вельми оптимістичними очікуваннями іноземних інвесторів після помаранчевої революції. Утім, глобальна фінансово-економічна криза кінця 2008–2009 рр. ці очікування радикально змінила, що відповідним чином й відобразилось на результатах процесу іноземного інвестування в Україну. Так, якщо у 2005–2008 рр. середньорічний приріст ПІІ в Україну становив 6,64 млрд дол. США, то у 2009–2012 рр. – уже 4,92 млрд дол., тобто він скоротився на 25,9 %. Після деякого поживлення у 2010–2011 рр. процес іноземного інвестування в Україну з 2012 р. сповільнився. А у 2013 р. уповільнення темпів іноземного інвестування в Україну лише посилилось. У 2013 р. приріст ПІІ в Україну був на 42,4 % менше, ніж у 2012 р.: відповідно 2,86 млрд дол. проти 4,96 млрд дол.

Такий результат сформувався як баланс надходжень у 2013 р. в Україну прямих інвестицій (акціонерного капіталу) від іноземних інвесторів (нерезидентів) на суму 5677,3 млн дол. США й одночасного вилучення іноземними інвесторами (нерезидентами) акціонерного капіталу на суму 2845,2 млн дол., а також інших форм зростання вартості акціонерного капіталу на суму 28 млн дол. США.

Економічні та політико-правові передумови в Україні й мотивація інвесторів для формування такого балансу ПІІ були доволі багатоплановими. З одного боку, логіка процесу іноземного інвестування в Україну, що сформувалася у попередній період значною мірою себе вичерпала. Адже в Україні залишилось відносно небагато підприємств, що представляють інтерес для вітчизняних (які діють через офшорні зони) та іноземних інвесторів.

Вітчизняні за походженням інвестори (що діють через офшорні зони) навіть у середині минулого року ще не були

готові до реалізації якихось масштабних проектів, які б змушували їх інвестувати в Україну кошти, накопичені на офшорних рахунках за кордоном. Водночас великі, дійсно іноземні інвестори після глобальної фінансової кризи 2008–2009 рр. та під впливом бюджетної кризи у ЄС, мабуть, були більше зорієнтовані на вирішення фінансово-економічних проблем у країнах базування свого основного бізнесу, ніж у розширенні своєї інвестиційної діяльності в Україні.

З іншого боку, дія зазначених вище чинників формування потоків ПІІ в Україну тоді, мабуть, поєдналась із розчаруванням значної частини іноземних інвесторів у результативності інвестиційного процесу в попередній період та їх тривожними очікуваннями щодо розвитку політичної ситуації в Україні у контексті наближення президентських виборів. Зокрема, на підтвердження правильності цієї тези слугує той факт, що протягом останніх чотирьох років відбувалось усталене зростання обсягів зменшення іноземного капіталу, в тому числі й за рахунок вилучення нерезидентами раніше внесених ними в Україну ПІІ у формі акціонерного капіталу. Так, іноземний капітал в Україні у 2010 р. скоротився на 809,7 млн дол. США, у 2011 р. – на 999,3 млн дол., у 2012 р. – на 1255,9 млн дол., а у 2013 р. – іноземний капітал в Україні скоротився вже на 2845,2 млн дол. США. В основному скорочення іноземного акціонерного капіталу відбувалось за рахунок виведення нерезидентами своїх капіталів з України.

Більше того, ряд іноземних бізнес-структур узяв курс на скорочення чи навіть припинення своєї діяльності в Україні та продаж належних їм відповідних об'єктів. Особливо масштабного характеру цей процес набув у банківській сфері. Свої дочірні структури в Україні продали банки Німеччини, Франції та Швеції. Тільки протягом 2013 р. накопичені ПІІ (акціонерний капітал) у фінансову та страхову діяльність в Україні скоротились на 6,6 %. У результаті частка цієї сфери бізнесу в загальній сумі ПІІ (акціонерного капіталу) зменшилась з 32,2 % на початку 2012 р. до 29,7 % – на початку 2013 р. і до 26,4 % – наприкінці 2013 р.

Таким чином, можна вважати, що на початок 2014 р. економічні й соціально-політичні чинники, які були основними

рушійними силами формування потоків ПІІ в Україну протягом минулого періоду, значною мірою вже вичерпали свій потенціал. А відповідні нові довготермінові чинники, які б могли потужно впливати на формування потоків ПІІ в Україну – ще не сформувались або ж не набули достатнього розвитку.

Водночас нинішнє різке загострення українсько-російських відносин, насамперед у військово-політичній площині, внесло дуже серйозні корективи у ділову мотивацію дуже багатьох реальних і потенційних іноземних інвесторів (нерезидентів) щодо їх подальшої інвестиційної активності в Україні. Насамперед це стосується зростаючої ідентифікації інвестицій у нашу державу на сучасному етапі як високо ризикованих.

Що ж стосується найбільш інерційних чинників іноземного інвестування, то у короткотерміновому періоді (тобто протягом одного–двох років) перспективна динаміка іноземних інвестицій у національну економіку доволі часто, особливо у вельми складних ситуаціях, значною мірою задається вже сформованою на цей час структурою іноземних інвестицій. Так, за даними Державної служби статистики станом на 31 грудня 2013 р. структура накопичених ПІІ (акціонерного капіталу) в економіці України мала наступний вигляд. У промисловість було спрямовано 31,0 % від загального обсягу ПІІ (у тому числі у переробну промисловість – 25,3 %), у фінансову та страхову діяльність – 26,4 %, в оптову, роздрібну торгівлю та ремонт автотранспорту – 13,0 %, в операції з нерухомим майном – 7,5 %, у професійну, наукову та технічну діяльність – 5,9 %, в інформаційну діяльність і телекомунікації – 3,6 %, в інші види економічної діяльності – 12,6 % від загального обсягу накопичених ПІІ (акціонерного капіталу) в економіці України.

Причому серед галузей переробної промисловості чільні місця посідали підприємства металургійного виробництва, виробництва готових металевих виробів, на які припадало 10,8 % від загального обсягу внесених ПІІ, виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів – 5,7 %, виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 2,5 %, машинобудування (крім

ремонту та монтажу машин і устаткування) – 1,9 %, виробництво хімічних речовин і хімічної продукції – 1,8 %.

Як бачимо, потоки ПІІ спрямовувались переважно не у виробництво товарів, а у сфери української економіки, що забезпечували обіг, транспортування та розподіл товарів і послуг. Такий галузевий (секторальний) розподіл ПІІ став прямим наслідком згадуваних вище ділових стратегій й тактики іноземних інвесторів. І саме ця структура іноземного акціонерного капіталу буде слугувати тим базисом, який багато в чому визначатиме обсяги та структуру потоку ПІІ в Україну у 2014 р. Адже цілком очевидно, що нинішнього року, принаймні у першій його половині, іноземні інвестори будуть украй обережні щодо своєї ділової активності в Україні.

Надзвичайно важливим для короткотермінового прогнозування потоків іноземних інвестицій є врахування впливу регіональних чинників. Адже розподіл ПІІ (акціонерного капіталу) по регіонах України є дуже нерівномірним. Так, станом на 31 грудня 2013 р. тільки у Києві було сконцентровано 48,2 % ПІІ, що надійшли в Україну за весь період незалежності. На Дніпропетровську та Донецьку області припадало, відповідно, 15,6 і 6,0 % від загального обсягу ПІІ. Сукупна ж частка цих трьох регіонів загальноукраїнському обсягу ПІІ становила 69,8 %. А сукупна частка восьми регіонів (АР Крим, Дніпропетровська, Донецька, Київська, Львівська, Одеська, Харківська області та м. Київ), частка кожного з яких у загальноукраїнському обсязі ПІІ (акціонерного капіталу) становила 2,8 %, станом на 31 грудня 2013 р. дорівнювала 85,6 %. При цьому протягом чотирьох останніх років обсяги ПІІ в усіх зазначених регіонах, як і по Україні в цілому, зростали. Наприклад, у Донецькій області вони зросли у 2,1 раза, у Києві – на 46 %, а у Дніпропетровській області – на 29 %. Симптоматичним у цьому плані є приклад Черкаської області, коли придбання бізнес-групою відомого вітчизняного підприємця Д. Фірташа, побудованого ще в радянський період місцевого комбінату «Азот», привело до збільшення обсягів ПІІ у цій області у чотири рази протягом чотирьох останніх років.

Такий дуже нерівномірний розподіл ПІІ (акціонерного капіталу) по регіонах України є безпосереднім наслідком розглянутої вище специфіки іноземного інвестування в українську економіку. Адже оскільки пострадянські та реальні іноземні інвестори дуже часто прагнули придбати вже існуючі об'єкти, скористались наявною в регіонах ринковою інфраструктурою або ж вийти на більш розвинуті місцеві ринки, то й ПІІ направлялись, насамперед, у найбільш розвинуті в економічному плані регіони України. Водночас така територіальна структура ПІІ (акціонерного капіталу) в Україні є потужним інерційним чинником, що впливатиме на регіональний розподіл ПІІ по регіонах нашої держави у 2014 р.

Водночас аналіз даних державної статистики показує, що останніми роками у структурі активів, що надходили в Україну від іноземних інвесторів, вартість боргових інструментів зростала вищими темпами, ніж вартість акціонерного капіталу. Наприклад, станом на 1 січня 2010 р. вартість іноземних боргових інструментів становила лише 13,3 % від вартості іноземного акціонерного капіталу. Станом на 1 січня 2013 р. вартість боргових інструментів становила вже 19,0 % від вартості акціонерного капіталу, а станом на 31 грудня 2013 р. – відповідно 17,5 %.

Однак економіко-правова природа акціонерного капіталу та боргових інструментів різна. Надання кредитів, інших позикових коштів, наприклад, дочірній компанії в Україні передбачає з часом їх повернення кредитору, яким у випадку з ПІІ виступає материнська компанія за кордоном. У випадку ж з інвестуванням коштів у акціонерний капітал іноземний інвестор приймає на себе всі ризики, пов'язані з веденням бізнесу в країні реципієнті його інвестицій. Тобто за сприятливих умов у нього є перспективи отримання прибутків, а за несприятливих – збитків.

Тому, за умов розгортання боргової кризи у ЄС та вельми непростой економічної, правової та соціально-політичної ситуації в Україні іноземні інвестори, таким чином, протягом 2010–2013 рр. намагались диверсифікувати засоби запобігання ризикам для своїх капіталів у нашій країні. Тобто, зміна

структури потоків іноземних інвестицій в Україну у бік зростання частки вартості боргових інструментів порівняно з часткою вартості акціонерного капіталу, по суті, стала одним із засобів страхування іноземними інвесторами своїх ризиків, пов'язаних з їх підприємницькою діяльністю в нашій державі.

За українських реалій значна частина іноземних портфельних інвестицій до нашої держави представлена борговими інструментами, а не акціями підприємств. У платіжному балансі України ці інструменти, у свою чергу, представлені кредитами та облігаціями різного терміну дії, одержувачами яких є приватні та державні структури.

У 2013 р. фінансовий рахунок у структурі платіжного балансу України зріс із 10,1 млрд дол. до 18,2 млрд дол. При цьому вдвічі скоротилось сальдо прямих інвестицій – з 6,6 млрд дол. до 3,3 млрд дол. Водночас більш, ніж удвічі зросло сальдо портфельних інвестицій (акціонерного капіталу) – з 0,5 млрд дол. до 1,2 млрд дол. Однак, основними складовими зростання фінансового рахунку платіжного балансу України у 2013 р. були різноманітні боргові зобов'язання. Так, сальдо кредитів і облігацій минулого року зросло з 6,0 млрд дол. до 8,0 млрд дол. При цьому спостерігалось скорочення сум надходження в Україну коштів за довгостроковими та середньостроковими борговими інструментами (кредитами та облігаціями) за одночасного зростання потоків коштів, що надходили в Україну відповідно до короткострокових боргових зобов'язань української сторони (резидентів України).

2. Оцінка перспектив іноземного інвестування в Україну у 2014 р.

Перед тим як перейти до оцінки перспектив іноземного інвестування в Україну у 2014 р. зупинимось на характері головних ризиків, що можуть очікувати інвесторів і пов'язані з наступними ймовірними подіями (ступінь їх імовірності поки не оцінюється):

– веденням бойових дій збройними силами Росії у певних регіонах України або ж загрозою застосування Росією проти України своїх збройних сил;

– дестабілізацією соціально-політичної ситуації в Україні та пов'язаних з цим масовими громадськими заворушеннями у деяких регіонах України;

– переглядом прав власності на підприємства та інші активи у зв'язку зі зміною влади в Україні;

– нестабільною економічною ситуацією, що проявлятиметься у девальвації національної валюти, зростанні інфляції, зниженні купівельної спроможності підприємств і населення з відповідним зменшенням попиту на товари та послуги тощо.

Так, наприкінці березня в іноземних і вітчизняних ЗМІ повідомлялось, що за даними американської розвідки вздовж східного кордону України сконцентровано потужний контингент російських збройних сил. Доволі багато експертів і навіть посадових осіб на цій підставі припускали ймовірність російської збройної інтервенції в Україну відразу за кількома напрямками (<http://www.echo.msk.ru/news/1288160-echo.html>, http://rss.novostimira.com/n_6175398.html, <http://ru.tsn.ua/video>). Утім, нині, враховуючи міжнародний резонанс якого набула російська окупація Криму та наслідки для нинішніх міжнародних відносин, що з неї випливають, більш імовірно видається зміна російської політики по відношенню до України. Уже зараз проглядається сценарій за яким відмова керівництва Росії від прямої агресії в Україну буде компенсуватись підтримкою проросійських сил, насамперед у східних і південних регіонах нашої держави, з метою подальшої дестабілізацією соціально-політичної ситуації в Україні та досягнення російської стороною своїх зовнішньополітичних цілей. Хоча, звичайно, примара російської військової агресії в Україну може зберігатись ще доволі довго.

Тому цілком закономірно можна очікувати відповідної зміни поведінки принаймні частини іноземних інвесторів. По суті, ризики, пов'язані із загрозою значних збитків чи навіть втрати іноземних інвесторами своїх активів в Україні у разі російської інтервенції, заміщуються ризиками, пов'язаними з погіршенням умов функціонування цих активів. Тобто йдеться про нестабільність економічної ситуації в Україні, що проявлятиметься у девальвації національної валюти, зростанні

інфляції, зниженні купівельної спроможності підприємств і населення з відповідним зменшенням попиту на товари та послуги тощо. Причому перспективи перегляду прав власності на підприємства й інші активи у зв'язку зі зміною влади в Україні, особливо за нинішньої складної зовнішньої та внутрішньої політичної ситуації в нашій державі, видаються доволі обмеженими. Причому це стосується, мабуть, не лише реальних іноземних інвесторів, а й доволі значної частини пострадянських, насамперед українських, інвесторів, що формально інвестували в Україну кошти.

Водночас за умов збереження дуже напружених українсько-російських відносин і доволі нестабільної внутрішньої соціально-політичної ситуації в нашій державі, іноземні інвестори прагнутимуть мінімізувати ризики для свого бізнесу в Україні. До того ж підтримання підприємницької діяльності хоча б на беззбитковому рівні вимагає певних коштів. Саме потребою у таких коштах і буде визначатись баланс надходження та вилучення нерезидентами ПП в Україну у 2014 р. Причому зусилля іноземних інвесторів спрямовуватимуться на оптимізацію зазначеного балансу інвестицій.

Найімовірніше наміри іноземних інвесторів будуть втілюватись у диференційовану за галузевими та секторальними ознаками ринкову, а відповідно – й інвестиційну політику нерезидентів. Причому кращі можливості для зниження ступеня ризикованості своєї інвестиційної діяльності за нинішніх обставин мають представники менш матеріалоємних та енергоємних галузей (секторів) економіки. Насамперед це стосується сфери послуг. Саме у сфері послуг існують кращі, ніж у сфері виробництва, можливості для тимчасового припинення технологічного процесу або ж зміни його режиму, консервації виробничих потужностей, призупинення оренди приміщень або ж відмови від неї взагалі, тимчасового звільнення персоналу з перспективою його нового набору після подолання кризової ситуації, розширення системи аутсорсингу тощо.

Показовою в цьому плані є реакція софтверних компаній (виробників комп'ютерних програм) в Україні, враховуючи

такі великі, по суті транснаціональні за своєю природою, компанії як Luxoft і Ерам. Ці дві компанії мають великі центри комп'ютерних програм розробки в Україні та Росії. Адже на українській території їх штат становить 3,4 і 3 тис. осіб відповідно. Так, за словами Ю. Антонюка, старшого директора ЕРАМ Systems Ukraine, компанія не має наміру згорнути бізнес через ризик початку військового конфлікту: «Незважаючи на складну політичну та економічну ситуацію в Україні, ЕРАМ має намір продовжувати й розбудовувати свій бізнес в існуючих українських локаціях... Нашою перевагою є розподілена структура компанії по різних країнах, що також знижує ризики ведення бізнесу в Україні в цей час, а також у випадку можливої військової ескалації», – вважає Ю. Антонюк. За його словами, істотної зміни розмірів українського бізнесу компанії Ерам не відбулося, хоча існуючі клієнти та потенційні замовники висловлюють свої занепокоєння з приводу нинішньої ситуації в Україні.

Тим часом Р. Хміль, операційний директор Ciklum, підкреслює, що у його компанії обсяг виконуваних замовлень хоча і не змінився, але всі нові проекти були заморожені. При цьому він вважає, що ситуація вже прояснилася достатньо для того, щоб відновити співробітництво з Україною. Причому, на його думку, за підсумками цього року обсяги виконання контрактів у цій компанії зростуть на 15–20 %. А якщо військова агресія Росії перейде на материкову частину, компанія готова перевести співробітників і проекти в Центральну та Західну Україну.

Водночас О. Перекат, віце-президент з маркетингу компанії «Міратех», стверджує, що закордонні контрагенти поки не зменшували обсяги своїх замовлень. Не виключено, що така їх поведінка обумовлена потужною підтримкою української влади з боку керівництва США та країн ЄС. «З іншого боку компанією укладено довгострокові контракти на 5–10 років, і ніхто просто не піднімає питання про їх перегляд», – говорить представник «Міратех». У свою чергу В. Терентьєв, адміністративний директор Netcracker Technology Corp, зазначає, що через військову агресію Росії особливих труднощів у відносинах із західними клієнтами не відчуває. Однак,

у випадку розвитку гіршого сценарію компанія буде діяти відповідно до ситуації, орієнтуючись на зобов'язання перед клієнтами та розподіляючи ризики по всіх офісах.

Таким чином, розміщення по території всієї України, а у деяких випадках – і світу, офісів українських компаній з розробки програмного забезпечення, у статутних фондах яких доволі значне місце посідає іноземний капітал, а також укладені довгострокові контракти мінімізують ризики цих софтверних компаній та дають змогу їм триматися на плаву. Однак, затяжна невизначеність із планами російської військової експансії вже змушує деякі компанії зачекати з початком нових проєктів і явно не полегшує переговори про укладання нових контрактів. За таких обставин, зазначають оглядачі ЗМІ виникає ризик стагнації деяких секторів розробки програмного забезпечення й відтоку висококласних фахівців за кордон.

За аналогією зі сферою розробки програмного забезпечення, відносно кращі можливості для зниження ступеня ризикованості своєї підприємницької діяльності, враховуючи збереження зроблених інвестицій, мають менш фондоемні та матеріалоемні галузі вітчизняної економіки. Особливо актуальним це положення є для промисловості та будівництва. По суті, матеріальною основою мінімізації ризиків інвестиційної діяльності виступає характер технологічного процесу у сфері виробництва й обігу товарів і послуг. Тобто ті галузі, де порівняно менша частка амортизаційних витрат у структурі їх продукції, відсутні технології безперервного циклу тощо мають кращі передумови для мінімізації ризиків інвестиційної діяльності.

У цьому контексті найменші можливості для маневру мають, насамперед, промисловість і сільське господарство, а також телекомунікації та будівництво, тобто ті галузі, де іноземний акціонерний капітал вкладений у вельми значні за вартістю матеріальні об'єкти, а зупинка технологічного процесу не може бути миттєвою та безболісною для всієї діяльності підприємства. Та навіть протягом усього періоду консервації роботи таких об'єктів інвестор нестиме відповідні витрати на їх збереження. Причому величина цих витрат буде прямо пропорційна величині об'єкту інвестування.

Станом на 31 грудня 2013 р. на ПП у промисловість, сільське господарство, будівництво та телекомунікації разом припадало 38,9 % від сукупного обсягу ПП (акціонерного капіталу) у цілому по Україні і водночас 43,0 % приросту ПП за 2013 р. Як бачимо, минулого року у найбільш інерційному сегменті вітчизняної економіки спостерігались й більш високі темпи приросту іноземних інвестицій. І навіть, якщо іноземні інвестори намагатимуться мінімізувати свій ризик у цьому сегменті української економіки, як це зазначалось вище, все одно у 2014 р. можна буде розраховувати на певний приріст ПП (акціонерного капіталу) через те, що власникам необхідно підтримувати беззбиткове функціонування свого бізнесу.

На сферу фінансів, страхової професійної, наукової та технічної діяльності, операцій з нерухомістю та адміністративних і допоміжних послуг припадало відповідно 43,2 % загальноукраїнського обсягу ПП (акціонерного капіталу). А приріст ПП (акціонерного капіталу) у сфері операцій з нерухомістю, професійної, технічної, адміністративної діяльності та допоміжного обслуговування минулого року практично повністю був компенсований відтоком іноземних інвестицій зі сфери фінансів. Інформація про наміри цілого ряду іноземних банкірів згорнути свій бізнес в Україні поширювалась уже доволі давно. І минулого року значна частина цих намірів була реалізована.

Утім, у ЗМІ й надалі поширюються повідомлення, що нині ще деякі іноземні банки розглядають можливості продажу свого бізнесу в Україні й відповідного виведення своїх капіталів з нашої держави. Так, наприкінці III кварталу поточного року у ЗМІ з'явилось повідомлення, що Рада директорів ВАТ «Альфа-Банк» (Росія) розгляне на засіданні 31 березня питання про припинення участі в ПАО «Альфа-Банк» (Україна). Деякі оглядачі та учасники ринку розцінювали це як намір російського «Альфа-Банку» покинути Україну. Утім, трохи пізніше прес-служба ПАО «Альфа-Банк» (Україна) заявила, що «У рамках завершення реструктуризації корпоративної структури володіння банківського холдингу компанія АВН Ukraine Ltd є зараз власником 80,1 % акцій банку, вона

консолідує 100 % акцій “Альфа-Банку” (Україна). Раніше 19,9 % перебували у власності “Альфа-Банку” (Росія). Ці зміни ніяк не вплинуть на належність банку до міжнародного консорціуму “Альфа-Груп” і банківської групи “Альфа-Банк”, представленої в п’яти країнах. Склад акціонерів залишається незмінним». Зазначено також, що материнська група «Альфа» вирішила підтримати український «Альфа-Банк» трирічним кредитом на 300 млн дол. Головний керуючий директор «Альфа-Банку» Україна Р. Хвесюк зазначив, що 2012 р. наглядова рада закладу схвалила трирічну стратегію розвитку, яка передбачає і органічне зростання, і придбання нових активів. За його словами, банк має намір і далі дотримуватися цієї стратегії.

І аналіз повідомлень у цілому підтверджує справедливість цієї тези. Зокрема, Bank of Cyprus Group 27 січня підписав договір про продаж «Альфа-Груп» 99,77 % акцій українського «Банку Кіпру». Угоду передбачалося закрити приблизно у середині квітня цього року. Також у ЗМІ у першій половині лютого повідомлялось, що Raiffeisen Bank International готовий продати свою дочірню структуру в Україні – «Райффайзен Банк Аваль» за 1,3 млрд євро. Серед 12 претендентів на придбання цього банку називались «Альфа-Груп» (Росія) М. Фрідмана та Г. Хана, «Дельта Банк» М. Лагуна та СКМ Р. Ахметова.

З одного боку, придбання «Альфа-Груп» (Росія) в Україні такого великого вітчизняного банку, як «Райффайзен Банк Аваль», означатиме, що баланс вилучення – надходження валюти в Україну від цієї угоди буде по суті нульовим. Тобто, валютні кошти, які Raiffeisen Bank International виведе з України після продажу своєї «дочки» – «Райффайзен Банк Аваль» будуть компенсовані надходженням валютних коштів від російської «Альфа-Груп». Відповідно, не буде погіршення платіжного балансу України. Адже, якщо «Райффайзен Банк Аваль» буде придбано вітчизняним банком, то його купівля може відбутись за рахунок вільноконвертованої валюти, яка повністю або частково вже перебуває на рахунках в Україні, а валютні кошти, які Raiffeisen Bank International одержить від продажу «Райффайзен Банк Аваль» будуть виведені

з України. Звичайно, платіжний баланс України після цього дещо погіршиться.

Однак, враховуючи нинішні надзвичайно конфліктні та складні відносини між Україною та Росією, при регулюванні державою іноземної інвестиційної діяльності в Україні варто, насамперед, виходити з інтересів національної, у тому числі й економічної, безпеки. А питання поліпшення платіжного балансу України вважати підпорядкованими. У цьому контексті, з точки зору національної безпеки України, відповідним українським державним органам варто було б визначитись у питанні щодо припустимих масштабів російської економічної експансії в Україні та механізмів її регулювання. Цю проблему можна вважати вельми актуальною, тим більш, що нині в Україні через власність Одеського нафтопереробного заводу, що належав одіозному олігарху С. Курченку, назріває конфлікт з іншим великим російським банком – ВТБ. Причому оглядачі ЗМІ нагадують, що ВТБ по суті є банком Кремля. Частка російської держави в капіталі ВТБ становить 60,9 % (http://ukr.lb.ua/news/2014/04/01/261518_vtb_prigrozil_ukraine_problemami.html). У такому ж контексті обмеження масштабів російського впливу на функціонування банківської сфери України варто розглядати перспективи продажу проблемного «Брокбізнесбанку», на придбання 40 % якого, за повідомленнями ЗМІ, претендують чотири потенційних інвестори з Великобританії, Росії та України. Адже російська влада, наприклад, змусила власників українського «ПриватБанку» продати свою російську «дочку». А «Банк Москви» відмовився від продажу свого українського БМ Банку «Смарт-холдингу» В. Новінського. «У ситуації, що склалася угода не може бути реалізована, АТ “БМ Банк” продовжить свою роботу в групі “Банку Москви”», – прямо заявили у прес-службі «Банку Москви».

Узагалі масштаби майбутньої ділової активності іноземних фінансових установ в Україні прямо пропорційні загальному рівню ділової активності у нашій державі. А нинішнього року він, мабуть, буде відносно невисоким. І до того ж зберігається певна ймовірність деякої дестабілізації життєдіяльності

українського суспільства. При цьому, враховуючи нинішній напружений стан українсько-російських відносин, можна припустити, українська влада не сприятиме подальшій експансії російських банків в Україні. На підставі наведеного вище можна припустити, що приріст ПІІ (акціонерного капіталу) у сфері фінансової та страхової діяльності в Україні у 2014 р. буде близьким до нульового, можливо з порівняно незначним відхиленням у бік чи то позитивних, чи то негативних значень.

Враховуючи згадану вище вельми високу мобільність сфери операцій з нерухомістю професійної, технічної, адміністративної діяльності та допоміжного обслуговування можна припустити відносно незначне зростання ПІІ (акціонерного капіталу) у цей сегмент вітчизняної економіки найімовірніше у другій половині 2014 р. Не виключено, що через високу мобільність цього сегмента економіки саме сюди направлятимуть свої капітали ризиковані іноземні інвестори, що прагнутимуть скористатись нинішньою доволі невизначеною ситуацією в Україні з метою отримання високих прибутків. Утім, таких інвесторів буде, мабуть, порівняно небагато, а обсяги інвестованого капіталу – відносно невеликі.

Минулого року майже половина приросту ПІІ (акціонерного капіталу) в Україні припадала на оптову й роздрібну торгівлю та ремонт автотранспорту. Мабуть, значною мірою це було пов'язано з очікуванням підписання угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Враховуючи нинішній політичний курс нашої держави, високу мобільність сфери торгівлі й автосервісу, а також споживчі настрої доволі значної частини населення (навіть за ймовірної стагнації чи деякого скорочення реальних доходів населення) можна припустити, що й у 2014 р. сфера торгівлі й автосервісу буде серед лідерів за показником приросту ПІІ (акціонерного капіталу). Правда, нинішнього року цей приріст, мабуть, усе-таки буде значно менший, ніж минулого.

Таким чином, на підставі проведеного вище аналізу можна припустити, що у 2014 р. баланс надходжень і вилучень прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) буде позитивним для нашої держави, а загальний приріст надходжень

ПІІ (акціонерного капіталу) в Україну буде коливатись у межах 1,0–1,5 млрд дол. США. Причому, у разі загострення українсько-російських відносин приріст інвестицій може зменшуватись, а у разі поліпшення цих відносин – зростати. Цей прогноз, з метою підвищення ступеня його достовірності, було б доцільно відкоригувати після виборів Президента України та на початку ІV кварталу 2014 р.

Також важливим чинником мінімізації ризиків іноземних інвесторів, за нинішньої вельми непростої соціально-економічної ситуації в Україні та військово-політичної – навколо неї, може бути подальше збільшення частки вартості боргових інструментів порівняно з вартістю акціонерного капіталу в сукупному потоці ПІІ в Україну у 2014 р. Однак, враховуючи згадані вище тенденції збільшення частки вартості боргових інструментів порівняно з вартістю акціонерного капіталу та виходячи з того, що період часу, протягом якого зберігатиметься невизначеність щодо умов підприємницької діяльності в Україні, може бути вельми значним, наприклад – до кінця першого півріччя 2014 р., можна припустити наступну зміну тактики іноземних інвесторів (нерезидентів).

Частина коштів, яка б за інших обставин спрямовувалась нерезидентами в Україну у формі акціонерного капіталу, тепер буде направлятихся ними їхнім дочірнім структурам в Україні у формі різних боргових інструментів. Такі кошти, виходячи з інтересів власників підприємств, повинні надходити у сумах достатніх для підтримання принаймні беззбиткового функціонування в Україні підприємств з іноземними інвестиціями та збереження на належному рівні вартості цих об'єктів. Причому цілком закономірно, що суми коштів, які іноземні інвестори спрямовуватимуть в нашу державу у формі боргових зобов'язань будуть визначатись ними із врахуванням як фінансово-економічних результатів діяльності їх підприємств у нашій державі, так і згаданої вище соціально-економічної та військово-політичної ситуації. Водночас є всі підстави припускати, що у 2014 р. іноземні інвестори для підтримання діяльності своїх підприємств в Україні віддаватимуть перевагу насамперед короткотерміновим борговим інструментам.

Звичайно про конкретні параметри такого фінансового потоку говорити доволі важко. Однак, враховуючи минулий вітчизняний досвід і певні зміни в структурі іноземного акціонерного капіталу в Україні, що відбулись останнім часом, можна припустити, що в Україну за підсумками 2014 р. за оптимістичним варіантом буде спрямовано ПІІ у формі боргових інструментів на загальну суму до 12 млрд дол. США. Тобто річний приріст вартості боргових інструментів може становити 1,8–2,0 млрд дол. (станом на 31 грудня 2013 р., за даними Держстату України, загальна сума ПІІ в Україну у формі боргових інструментів становила 10,15 млрд дол. США). За песимістичною оцінкою річний приріст ПІІ в Україну у формі боргових інструментів може становити до 0,5 млрд дол.

Якщо говорити про загрозу негативного впливу нинішніх російсько-українських відносин на процес іноземного інвестування в регіонах України, то це, насамперед, стосується АР Крим, м. Севастополя, а також регіонів України, прикордонних з Росією та місцями концентрації значних угруповань російських збройних сил. Ідеться, насамперед, про Чернігівську, Сумську, Харківську, Луганську, Донецьку, Херсонську та Одеську області. Решта території України, мабуть, розглядатиметься іноземними інвесторами як зона, відносно менш ризикована для інвестування у найближчій перспективі. Однак, звичайно, Україна в цілому в 2014 р. розглядатиметься реальними й, особливо, потенційними інвесторами як вельми ризикований, порівняно з більшістю інших пострадянських держав, регіон для ПІІ. Станом на 31 грудня 2013 р. частка Криму та Севастополя у загальноукраїнському обсязі ПІІ (акціонерного капіталу) становила 3,1 %, а інших перелічених вище вітчизняних регіонів – 15,6 % від загального обсягу ПІІ в Україну.

У зв'язку з російською окупацією Кримського півострова Україні буде вкрай важко, а іноді – неможливо контролювати подальшу інвестиційну діяльність іноземців у цьому регіоні. Це дає підстави для розвитку двох напрямків аналізу в цій роботі. По-перше, на 2014 р. нами оцінюватимуться, насампе-

ред, масштаби іноземного інвестування у континентальній частині України, де станом на 31 грудня 2013 р. сумарна вартість ПІІ (акціонерного капіталу) становила 56,4 млрд дол. США.

В АР Крим та м. Севастополь сумарна вартість ПІІ (акціонерного капіталу) на цю ж дату становила 1,8 млрд дол. Акцент на континентальній частині України, зроблений при оцінці перспектив іноземного інвестування у нашій державі пояснюється можливістю реального впливу на цей процес усіх гілок української влади саме на цій території. Можливості ж реального впливу української державної влади на процес іноземного інвестування на Кримському півострові відтепер значно менші, ніж раніше.

По-друге, серйозні проблеми, у тому числі й пов'язані зі сплатою податків, можуть виникнути у іноземних інвесторів, особливо де-факто українського походження, підприємства яких працюють і на Кримському півострові, і на континентальній частині України. Ідеться про податки, які сплачуються кримськими підприємствами до державного бюджету України. Ще у кінці березня Міністерство доходів і зборів запровадило новий механізм, який дав змогу місцевим суб'єктам господарювання в Криму та Севастополі сплачувати податки відповідно до законодавства України, перереєструвавши свій бізнес на території будь-якої області України або м. Київ (http://dt.ua/ECONOMICS/ukrayinska-vlada-mayenamir-zvilniti-krimchan-vid-opodatkuвання-141197_.html).

Наприклад, у Криму працюють «Кримський Титан» через OSTCHEM Germany GmbH і «Кримський содовий завод» через Dvara Trading Ltd та Valika Ltd (Кіпр), що входять до великого вітчизняного бізнесмена Д. Фірташа. Ще у березні перший віце-прем'єр самопроголошеного уряду Криму Р. Теміргалієв заявляв, що до приватних українських компаній, якщо вони легально зареєстровані, запитань у самопроголошеної кримської влади немає (Вести. – 2014. – 13.03. – С. 9). Однак, про те, що фактичне врегулювання порядку сплати податків для іноземних інвесторів на Кримському півострові є вельми нагальною проблемою говорить й висунута до кримських підприємств на початку квітня вимога

голови самопроголошеного кримського уряду С. Аксьонова негайно припинити будь-які податкові платежі у Київ. Він зажадав від своїх помічників уже найближчим часом скласти список таких підприємств і «вирішити питання з усіма такими підприємствами», а також закликав силові структури порушувати кримінальні справи проти тих, хто має намір сплачувати податки в Київ.

Утім, через маріонетковий характер самопроголошеного кримського уряду, ключові рішення щодо організації роботи кримської економіки ухвалюватимуться керівництвом Росії. Зі свого боку російський уряд задекларував намір створити в Криму та Севастополі особливу економічну зону. За словами голова Міністерства економічного розвитку РФ О. Улюкаєва, зараз готується проект закону про таку особливу економічну зону, який дає дуже хороші умови для ведення бізнесу, з точки зору податкових зобов'язань, митних процедур, інфраструктури, і т. ін. На думку російського міністра, в результаті Крим буде цікавим для бізнесу, зареєстрованому в офшорах. Правда, поки не зрозуміло, як на це відреагують розвинуті країни та міжнародні фінансові організації.

Не виключено, що в контексті наведених вище фактів формально іноземні (а реально – насамперед українські) інвестори можуть опинитись у зоні конфлікту між Україною та Росією. Крім того, сплати загальнодержавних податків від підприємств Криму та Севастополя вимагатимуть і в Україні, і в Росії. Причому і в тому, і в тому випадку за несплату податків іноземним інвесторам загрожуватимуть санкції. Наприклад, для згаданого вище Д. Фірташа, активи бізнес-групи якого розміщуються і на Кримському півострові, і у континентальній частині України, розв'язання цієї дилеми буде дуже важким через вразливість його бізнесу і з боку України, і з боку Росії, і з боку ЄС.

Аналогічні проблеми можуть виникнути і в інших великих українських бізнесменів, підприємства яких принаймні формально мають у своїх статутних капіталах іноземні інвестиції. Правда, 27 березня головний керуючий директор українського «Альфа-Банку» Р. Хвесюк розіслав відкриту заяву у

відповідь на звинувачення російських банкірів у «фінансуванні війни» з боку українських активістів. Банкір звертає увагу, що міжнародна група «Альфа-Банк» працює на території п'яти країн світу: України, Росії, Казахстану, Білорусі та Нідерландів. У кожній країні це окремий локальний банк зі своїм статутом, командою та філософією ведення бізнесу. «Альфа-Банк» продовжує роботу в Криму в штатному режимі в правовому полі України і за нормами Національного банку України, додав Р. Хвесюк.

З іншого боку, «ПриватБанк» у березні оголосив, що не може працювати в Криму через відсутність легітимної законодавчої бази на півострові та технічної інфраструктури (наприклад, не працює система міжбанківських казначейських платежів). Як наголошують ЗМІ, від кредитування кримчан відмовився і «Платинум Банк». А «Райффайзен Банк Аваль», за повідомленням його прес-служби, припиняє свою діяльність в Криму з 15 квітня. При цьому стверджується, що банк, як установа, що здійснює свою діяльність відповідно до законів України, не може надавати послуги на території АР Крим. Нагадаємо, що «Райффайзен Банк Аваль» є дочірньою структурою Raiffeisen Bank International (Австрія).

У відповідь «Центральний банк Росії» пригрозив українським банкам у Криму, які не виконують зобов'язань, консервацією. Про можливість такого кроку заявив перший заступник голови ЦБ РФ О. Симановський. Водночас ЗМІ повідомляють, що російські банки, які мають майно за кордоном, бояться працювати у Криму через санкції Заходу. Тому, на думку російських посадовців, у Криму зможуть працювати ті російські банки, що не мають власності за кордоном.

Через свою неординарність і складність проблема ведення бізнесу підприємствами, що розмішені в АР Крим і м. Севастополь вимагає окремого аналізу, що виходить за рамки цієї роботи. Утім, у контексті досліджуваної проблеми, можна бути впевненим, що багато іноземних інвесторів (навіть якщо вони є іноземними суто формально), які вже вклали свій капітал у підприємницьку діяльність в АР Крим і м. Севастополь у 2014 р. насамперед намагатимуться мінімізувати

ризиків та збитків для свого бізнесу в цілому, враховуючи і той, що перебуває за межами Кримського півострова. Українські підприємці, що мають на Кримському півострові бізнес формально зареєстрований на материнські компанії у далекому зарубіжжі найімовірніше намагатимуться проводити ділову політику, спрямовану, насамперед, на збереження своїх активів та їх беззбиткове функціонування. Принаймні до того часу, поки умови ведення бізнесу на окупованих українських територіях не стануть більш-менш стабільними та зрозумілими для них. Тому найімовірніше у 2014 р. у Крим і м. Севастополь значних надходжень нових іноземних інвестицій від інвесторів, які вже мають певний акціонерний капітал у цьому регіоні, очікувати не варто. Більше того, за підсумками 2014 р. не можна відкидати ймовірності відтоку іноземного акціонерного капіталу з Кримського півострова взагалі через вилучення власниками своїх капіталів у найбільш ліквідній грошовій формі. Адже майбутні правові умови для великого бізнесу, хіба що крім російського, поки абсолютно незрозумілі, невизначені. До Криму й Севастополя цього року зовні надходитимуть, мабуть, в основному прямі інвестиції російського походження, й до того ж переважно державні.

Так, у ЗМІ з'явилися повідомлення про наміри російського «Газпрому» збудувати газопровід з Краснодарського краю до Криму з метою незалежності функціонування місцевої економіки від поставок газу з континентальної частини України. Залежно від маршруту прокладання такого газопроводу, його вартість, за даними ЗМІ, може коливатись у вельми широких межах: від 200 млн дол. до 1 млрд дол. США. Утім, такі російські інвестиції не впливатимуть ні на розвиток економіки континентальної частини нашої держави, ні на платіжний баланс України.

Зовсім по іншому в цьому контексті тепер постає питання залучення іноземних інвестицій для розвідки та розробки покладів вуглеводнів в українському секторі акваторії Азовського та Чорного морів. За повідомленнями ЗМІ, до початку російської окупації Кримського півострова компанії Exxon і Royal Dutch Shell планували витратити 735 млн дол. на

буріння двох морських свердловин приблизно за 80 км від південно-західного узбережжя АР Крим. Утім, виконання цих планів тепер під великим сумнівом. А найбільший виробник нафти й газу в Італії компанія ENI торік уклала договір про розвідку шельфу площею 1400 кв. км на схід від Криму, але тепер припиняє роботу через невизначеність умов подальшої роботи в цьому регіоні.

Однак, оскільки міжнародна спільнота, особливо розвинуті країни, відмовилась визнавати законність приєднання Криму та Севастополя до Росії, то розробка покладів вуглеводнів у прилеглий до них Азово-Чорноморській акваторії без згоди України означатиме судові позови до відповідних міжнародних інстанцій з боку нашої держави. А ймовірність вирішення справ на користь України буде дуже високою. Для нафтогазових компаній це означатиме втрату великих інвестицій чи навіть якогось іншого майна, на що вони навряд чи наважаться.

Не виключена, в принципі, така загроза і для російського «Газпрому», який має значні активи за межами Росії та сильно залежить від експорту своєї продукції. Крім того, як вважають деякі аналітики, у ОАО «Газпром» і без морських родовищ навколо кримського півострова вистачає територій де можна проводити розвідку й видобуток нафти і газу, не ризикуючи при цьому погіршити свій стан на міжнародних ринках. Тому цілком імовірно, що протягом найближчих років акваторія навколо Кримського півострова, яку Росія тепер вважає своєю залишатиметься «мертвою зоною» для іноземних інвестицій.

Чи вдасться Україні залучити іноземні інвестиції у видобуток вуглеводнів у тій частині Азово-Чорноморської акваторії, на яку Росія не претендує, поки важко визначити. Однак, з дуже високим ступенем імовірності можна стверджувати, що у 2014 р. цього не станеться. Адже така підприємницька діяльність вимагає витрат великих коштів. А у нинішніх нестабільних умовах навколо України іноземні інвестори прагнутимуть не ризикувати значними обсягами своїх капіталів.

Також слід враховувати, що звітність про потоки іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в АР Крим і м. Севастополь

нинішнього року вже не контролюватимуться Державною службою статистики України як раніше. Те ж саме можна сказати і про перспективи надходження у згаданий регіон портфельних іноземних інвестицій, хіба що крім російських.

Як зазначалось вище, за українських реалій значна частина іноземних портфельних інвестицій до нашої держави представлена борговими інструментами, а не акціями підприємств. У платіжному балансі України ці інструменти, у свою чергу, представлені кредитами та облігаціями різного терміну дії, одержувачами яких є приватні та державні структури. Причому у найближчому майбутньому, особливо у першій половині 2014 р., такі фінансові потоки спрямовуватимуться, насамперед, до державних структур.

Тому, надзвичайно важливе фінансово-економічне та соціально-психологічне значення для діяльності іноземних інвесторів має ступінь активності в Україні міжнародних фінансових інституцій, як то Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк, Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) тощо. Адже спрямовуючи кредити в Україну, ці міжнародні фінансові інституції розраховують на їх своєчасне повернення й отримання відповідних прибутків, а їх дії базуються на попередньому аналізі ситуації та певних державних гарантіях стосовно умов підприємницької діяльності в Україні. Тому для іноземних інвесторів, причому не лише портфельних, а й тих, що здійснюють пряме інвестування в різні об'єкти в Україні, кредитна активність у нашій державі згаданих вище міжнародних фінансових інституцій слугує важливим індикатором оцінки підприємницької ситуації в Україні взагалі та інвестиційного клімату, зокрема. Причому ці індикатори мають доволі чіткі якісні та кількісні параметри.

Так, за повідомленнями НБУ, перебування в Україні місії Світового банку збіглося із завершенням роботи в нашій державі місії Міжнародного валютного фонду з підготовки пакета економічних реформ, який буде підтриманий дворічним кредитом МВФ за програмою stand-by у розмірі 14–18 млрд дол. США. Група Світового банку заявила про всебічну підтримку

структурних реформ у нашій державі та готовність надати для сприяння економічному розвитку України пакет фінансової допомоги в розмірі до 3 млрд дол. США. Допомога надаватиметься в рамках системних (1 млрд дол. США) та інвестиційних (1,2 млрд дол. США) проектів Міжнародного банку реконструкції та розвитку, фінансування Міжнародною фінансовою корпорацією програм підтримки банківського сектору, агробізнесу, інфраструктури та інших галузей української економіки (400 млн дол. США) та надання технічної і консультативної підтримки.

Крім того, ЄС розробив календар виділення Україні фінансової допомоги до червня – за ці місяці мали б виділити близько 850 млн євро. «Якщо буде підписано угоду з МВФ (за програмою stand-by), ми зможемо у квітні зробити перший транш раніше заявленої позики макрофінансової допомоги (1,61 млрд євро) в розмірі 100 млн, у травні – 250 млн євро гранту для підтримки державного бюджету і в червні – 500 млн макрофінансової допомоги. Це означає, що за три місяці ми зможемо зробити доступними для українців 850 млн євро, або 1,172 млрд дол.», – пояснив один з посадовців.

Узагалі фінансову допомогу Україні, яка повинна надходити до нашої держави не менш як два роки, поряд з МВФ і Світовим банком, пообіцяли ЄС, США, Японія, такі міжнародні фінансові організації, як ЄБРР та Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) тощо. Підрахунки анонсованих сум фінансової допомоги Україні на цей період з боку розвинутих країн і міжнародних фінансових організацій (МФО), оприлюднені різними ЗМІ (Кореспондент. – 2014. – № 10. – С. 20–22, http://ukr.lb.ua/news/2014/04/02/261622_ssh_a_okonchatelno_odobrili_videlenie.html; http://ukr.lb.ua/news/2014/03/25/260613_yaponiya_uvelichila_obeshchannuyu_ukraine.html) демонструють, що сума коштів цього потоку фінансової допомоги, який має надійти в Україну протягом не менш як двох років, може становити 30–43 млрд дол. США.

А за оцінками Міністерства фінансів України у 2014 р. державі Україна може бути надана фінансова допомога

(в основному у формі кредитних ресурсів) на суму в 13 млрд дол., частина яких безпосередньо надійде до державного бюджету. Ключову роль у цьому процесі мають відіграти кошти Міжнародного валютного фонду. За різними оцінками перший транш від МВФ у розмірі 3 млрд дол. може надійти в Україну наприкінці квітня – на початку травня.

Водночас міжнародне рейтингове агентство Moody's знизило рейтинг держоблігацій України з Саа2 до Саа3 із збереженням прогнозу «негативний». Зниження рейтингу обумовлене впливом ряду факторів, зокрема, ескалацією політичної кризи на Україні, урізуванням фінансової допомоги з боку РФ, ростом ціни на російський газ, говориться в повідомленні агентства.

Тому, як зазначалось вище, саме узгодження програми співробітництва з МВФ є тим важливим сигналом, що має стимулювати надходження в Україну значних сум вільноконвертованої валюти як у формі інвестицій, так і у формі різноманітних позик. Причому це стосується не лише вже згаданої вище допомоги Україні від розвинутих країн та МФО, а й коштів приватних кредиторів та інвесторів, що можуть надаватись як підприємствам, так і державі у формі різноманітних позик чи навіть акціонерного капіталу. Хоча, як показало проведене вище дослідження, роль іноземних інвестицій у формі акціонерного капіталу у надходженні вільноконвертованої валюти в Україну в 2014 р. буде значно меншою, ніж минулого року.

Валютні кредити надходитимуть і до приватного сектору вітчизняної економіки. Зокрема, Європейський банк реконструкції та розвитку заявив, що може виділити до 150 млн грн боргового фінансування для підтримки існуючих корпоративних клієнтів банку в період економічної й політичної нестабільності в Україні. Передбачається, що з поліпшенням ситуації клієнти ЄБРР замінять ці ресурси фінансуванням комерційних банків. Однак, у цілому іноземне кредитування приватного сектору української економіки у першій половині 2014 р. також буде, мабуть, меншим порівняно із минулим роком. При цьому кредитори найімовірніше віддаватимуть перевагу короткотерміновим борговим інструментам. Водночас не виключено, що частина приватних боргів буде пролонгована або ж переоформлена в інші боргові інструменти.

Таким чином, саме квітень – травень поточного року є найскладнішим періодом з точки зору формування фінансового рахунку платіжного балансу України. А взагалі, за підсумками 2014 р., у платіжному балансі України можна прогнозувати скорочення позитивного сальдо іноземних інвестицій – як прямих, так і портфельних. Водночас посиляться роль, а можливо й зростуть, обсяги боргових інструментів – кредитів, облігацій, іншого капіталу, що визначається за методологією Національного банку України (*Матеріал підготовлено за інформацією таких джерел: Державна служба статистики (<http://www.ukrstat.gov.ua>); Національний банк України. Офіційне інтернет-представництво (www.bank.gov.ua); Вести. – 2014. – 13.03, 3.04; Дзеркало тижня. – 2014. – № 4; Дзеркало тижня (http://dt.ua/ECONOMICS/ukrayinska-vlada-maye-namir-zvilniti-krimchan-vid-opodatkuvannya-141197_.html); Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2014. – 12, 19, 25.03; Левый берег (<http://economics.Lb.ua>). – 2014. – 13, 25, 27, 28, 31.03; 1–4.04, 6.04; Коментаріи (comments.ua). – 2014. – 21.03; Кореспондент. – 2014. – № 10; Минфин (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 12, 29.03; Укррудпром (<http://www.ukrrudprom.ua>). – 2014. – 12.03; 2, 4–6.04; ТОП – 100. Рейтинг крупнейших компаний Украины. – 2013. – № 2; ТСН (<http://tsn.ua>); Эхо Москвы (<http://www.echo.msk.ru/news/1288160-echo.html>); Novostimira (http://rss.novostimira.com/n_6175398.html)).*

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Верховна Рада України прийняла за основу проект закону про внесення змін до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (назва Закону – за першоджерелом) щодо гарантій в особливий період.

Законопроектом пропонується передбачити, що період проходження громадянами військової служби в особливий період зараховується до їхнього страхового стажу, стажу роботи,

стажу роботи за спеціальністю, а також державної служби в подвійному розмірі.

Проектом також передбачається виплата певного грошового утримання членам сім'ї військовослужбовців у період упродовження особливого періоду. Зокрема, пропонується встановити розмір такого грошового утримання на рівні розміру грошового забезпечення, у тому числі додаткових та інших, що отримує військовий на день мобілізації.

Відповідний законопроект зареєстровано за № 4369 (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 16.04).

Народні депутати підтримали проект постанови №4519 про додаткові заходи щодо зміцнення обороноздатності України у зв'язку з агресією Російської Федерації.

За відповідне рішення проголосувало 232 парламентарії (за необхідного мінімуму у 226 голосів).

“Мета проекту постанови полягає у рекомендації Верховної Ради України виконуючому обов'язки Президента України відновити призов до лав Збройних сил України, а Міністерству оборони України - розгорнути навчально-тренувальні табори для добровольців, яких слід залучати до служби у військовому резерві і загонах територіальної оборони”, - сказано в пояснювальній записці до проекту постанови.

Крім того, проектом постанови рекомендується Міністерству освіти і науки України розширити вивчення курсу «Захист Вітчизни» у середніх загальноосвітніх школах і відновити діяльність військових кафедр при вищих навчальних закладах для посилення військової підготовки та патріотичного виховання.

“Прийняття проекту постанови сприятиме посиленню обороноздатності держави, розширенню системи військової підготовки, залученню добровольців до служби у військовому резерві, а також до участі в охороні громадського порядку”, - сказано у проекті постанови.

Раніше, 16 квітня, Верховній Раді не вистачило голосів для прийняття проекту постанови. Відповідне рішення підтрима-

ли лише 208 народних депутатів (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 17.04).

Верховна Рада України прийняла Постанову «Про режим використання грошових благодійних пожертв на матеріально-технічне та медичне забезпечення Збройних Сил України» (назва Постанови – за першоджерелом).

Згідно з проектом обслуговування руху коштів, що надходять від фізичних і юридичних осіб на рахунок Міністерства оборони України як грошові благодійні пожертви для забезпечення бойової, мобілізаційної готовності, боєздатності і функціонування Збройних сил України, здійснюється Державною казначейською службою України з урахуванням таких особливостей:

1. Режим витрачання коштів (із застосуванням державних тендерів чи без такого режиму) встановлюється керівником Міністерства оборони України чи уповноваженою ним особою.

2. Платіжні доручення на витрачання коштів подаються Державною казначейською службою України за підписом керівника Міністерства оборони України чи уповноваженої ним особи.

3. З метою ефективного витрачання коштів і надання можливості громадськості здійснювати контроль за таким витрачанням Міністерство оборони України:

– щомісячно оприлюднює на своєму офіційному сайті інформацію про використані кошти із зазначенням загального обсягу витрачених грошей, вартості конкретних закупівель, їх обсягів за кожною позицією та головних якісних характеристик;

– щоквартально публікує на своєму офіційному сайті зведену інформацію щодо використаних коштів за напрямками (харчування, техніка, запасні частини, мастильні матеріали тощо).

Відповідний проект Постанови зареєстровано за № 4701 (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 16.04).

Верховна Рада України прийняла за основу законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України.

Проект (реєстр. № 4556) розроблено з метою виконання рекомендацій експертів Європейської комісії щодо удосконалення положень антикорупційного законодавства, наданих у рамках переговорів щодо лібералізації ЄС візового режиму для України шляхом внесення відповідних змін до ряду законодавчих актів (***Офіційний портал Верховної Ради України*** (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 15.04).

Верховна Рада України прийняла Постанову «Про призначення С. Полторака на посаду командувача Національної гвардії України».

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про Національну гвардію України» Верховна Рада постановила призначити С. Полторака на посаду командувача Національної гвардії України.

Відповідний проект постанови зареєстровано за № 448 (***Офіційний портал Верховної Ради України*** (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 15.04).

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання інформації про державну реєстрацію прав та їх обтяжень з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно».

Законом, зокрема, встановлюється, що нотаріус як спеціальний суб'єкт, на якого покладаються функції державного реєстратора прав на нерухоме майно і який має печатку такого реєстратора, здійснює повноваження відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Закон містить також норму, відповідно до якої нотаріус під час вчинення нотаріальних дій з нерухомим майном, об'єктом незавершеного будівництва має доступ і користується Державним реєстром речових прав на нерухоме майно, здійснює пошук у ньому відомостей про зареєстровані речові права на нерухоме майно, об'єкт незавершеного будівництва, обтяження таких прав і за його результатами формує витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, який залишається в справі державної нотаріальної контори чи приватного нотаріуса.

Відповідно до Закону, користування Державним реєстром речових прав на нерухоме майно має здійснюватися безпосередньо нотаріусом, який вчиняє відповідну нотаріальну дію.

Відповідний законопроект зареєстровано за № 4590 (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 16.04).

Верховная Рада приняла закон, который упрощает открытие бизнеса и отменяет печати. За соответствующее решение проголосовало 244 депутата.

Законом отменяется уплата регистрационного сбора, а также устанавливается механизм регистрации юрлиц и физических лиц-предпринимателей путем подачи электронных документов без обязательного использования электронной цифровой подписи. Законом отменяется обязательность изготовления и использования печати.

В пояснительной записке этот шаг объясняется тем, что оборудование для изготовления печатей уже не является эксклюзивным и ее (печать) легко подделать. «При этом отказ от передачи печати новому руководству предприятия лишает его возможности управлять предприятием, а предыдущее руководство (которое владеет печатью) продолжает контролировать бизнес», – говорится в объяснении.

Также отменяется требование о взимании регистрационного сбора за проведение государственной регистрации юридического лица и ФЛП (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 15.04).

Верховна Рада України прийняла за основу законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо запобігання та протидії дискримінації).

Проектом (реєстр. № 4551) пропонується встановити, що дискримінація – це ситуація, у якій особа та/або група осіб за їхніми ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або уявними, зазнала, зазнає або може зазнати обмеження в будь-якій формі.

Законопроект містить також норму, відповідно до якої непряма дискримінація – це ситуація, у якій унаслідок реалізації чи застосування формально нейтральних правових норм, критеріїв оцінки, правил, вимог чи практики для особи та/або групи осіб за їхніми певними ознаками виникли або можуть виникнути менш сприятливі умови або становище, крім випадків, коли їх реалізація чи застосування переслідують правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Відповідно до законопроекту, особа, яка вважає, що стосовно неї виникла дискримінація, має право звернутися із скаргою до державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та їхніх посадових осіб, уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та/або суду в порядку, визначеному законом. Використання зазначеного права не може бути підставою для упередженого ставлення, а також не може спричиняти жодних негативних наслідків стосовно особи, яка використовує таке право, та інших осіб (***Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 15.04.***

Питання розбудови національного плану розвитку широкомугового доступу до мережі Інтернет обговорено під час круглого столу в Комітеті з питань інформатизації та

інформаційних технологій. Захід було проведено 10 квітня 2014 р. на виконання доручення Голови Верховної Ради України та в рамках підготовки до парламентських слухань з питання законодавчого забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Ключовою проблемою круглого столу стало вирішення питання розбудови національного плану ШСД України за умови досягнення балансу інтересів національної безпеки, міжнародних стандартів, громадськості, підприємств галузі та кінцевих споживачів телекомунікаційних послуг.

У засіданні взяли участь понад 100 осіб: народні депутати, представники органів державної влади, міжнародні, громадські та галузеві експерти глобальних лідерів ІКТ-індустрії, представники провідних науково-дослідних організацій, консалтингових компаній і ЗМІ.

Під час круглого столу було обговорено міжнародний досвід розробки та впровадження національних планів ШСД, вплив його розбудови на підвищення ефективності галузей економіки, прискорення впровадження реформ і зростання ВВП, структуру та підходи до розробки нацплану ШСД, джерела та механізми фінансування розбудови відповідних національних планів. Із презентаціями переваг, які несе в собі розвиток ширококутного Інтернету в Україні, виступили експерти компаній «Алкатель-Лусент Україна», Cisco, Ericsson, Intel, ТІКОН і «Дніпрозв'язок».

Голова комітету В. Омельченко наголосив на тому, що створення якісної інформаційної інфраструктури сприятиме посиленню ролі України у сфері інноваційної діяльності на міжнародному рівні. «Впровадження ширококутного доступу до мережі Інтернет, або як його прийнято на Заході називати Бродбендом, є завданням не суто технічним, яке стосується швидкісної передачі даних, а завданням стратегічного, соціально-економічного, конкурентного значення. Бродбенд – це передусім складова інформаційного іміджу країни в глобалізованому світі.

Головний аргумент на його користь зводиться не лише до асоціацій з новою якістю життя, а й до отримання певною

країною істотних конкурентних переваг за рахунок отримання інформаційної інфраструктури для інноваційної діяльності на міжнародному рівні.

Тому політика щодо просування в національних масштабах технологій широкої смуги поступово зміщується від технічного аспекту до соціального та орієнтується на пропаганду тих переваг, які може отримати людина й суспільство. Досягнення міжнародних стандартів технологічного розвитку країни, гармонізація законодавства у сфері телекомунікацій до європейських стандартів стали завданнями першочергового значення для комітету та українського парламенту в цілому», – підкреслив В. Омельченко.

Учасники круглого столу, погоджуючися з необхідністю розбудови широкосмугового доступу до Інтернету в Україні, під час обговорення окреслили надзвичайно широкий спектр можливих шляхів його розвитку, а також ряд суперечливих, але водночас збалансованих рішень, які мають бути прийняті на рівні виконавчої та законодавчої влади. Безперечно підтримку знайшла пропозиція щодо якнайшвидшого розвитку бездротового доступу до мережі Інтернет на базі технологій 3G та налагодження організації видачі ліцензій для використання 4G (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 15.04).

Протягом I кварталу 2014 р. до Верховної Ради України надійшло 17 918 пропозицій, заяв і скарг громадян.

У зверненнях до парламенту громадянами було порушено 18 235 питань, з яких 43,3 % становили питання забезпечення дотримання законності та охорони правопорядку, реалізації прав і свобод громадян, 14,2 % – діяльності Верховної Ради, Президента та Кабінету Міністрів, 10,3 % – соціального захисту, 4,4 % – фінансової, податкової та митної політики, 4,1 % – охорони здоров'я, 4 % – праці і заробітної плати, 3,1 % – комунального господарства.

Згідно з інформацією, наданою секретаріатами депутатських фракцій у Верховній Раді України, з початку року до на-

родних депутатів сьомого скликання, їхніх помічників-консультантів у виборчих округах звернулися 67 тис. 334 виборця, розглянуто 22 тис. 958 письмових звернень, проведено 4 тис. 395 особистих прийомів і 4 тис. 851 зустріч з виборцями (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>).* – 2014. – 16.04).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Виконуючий обов'язки Президента України О. Турчинов закликає кандидатів на пост Президента України та громадян дотримуватися виборчого законодавства.

Відкриваючи пленарне засідання парламенту у вівторок, Голова Верховної Ради зазначив, що блокування виступів будь-якого кандидата в Президенти є порушенням виборчого законодавства. «Тому закликаю усіх громадян України: не перешкоджати виступам будь-яких кандидатів у Президенти», – сказав О. Турчинов.

При цьому він звернувся до кандидатів у Президенти із закликом «не розповсюджувати провокативні і сепаратистські виступи, не збурювати суспільство і працювати виключно в межах закону і Конституції».

«Незалежно від симпатій та антипатій ми повинні провести чесні, прозорі вибори, які визнає не тільки український народ, а й визнають в усьому світі», – заявив О. Турчинов (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua).* – 2014. – 15.04).

Виконуючий обов'язки Президента України О. Турчинов підписав указ, яким внесено зміни до Положення про відомчі заохочувальні відзнаки. Документом зняті обмеження, встановлені попередньою владою, щодо кількості нагрудних знаків, якими можна нагороджувати одну особу.

Відтепер при відзначенні особистих трудових досягнень гірників Міністерство енергетики та вугільної промисловості

України може вручати одній людині, крім нагрудних знаків «Шахтарська слава» I-III ступенів, також й інші відомчі нагороди (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2014. – 16.04).

Виконуючий обов'язки Президента України, спікер Верховної Ради О. Турчинов звільнив чотирьох голів районних державних адміністрацій у ряді областей. Тексти відповідних розпоряджень від 16 квітня 2014 р. оприлюднені на сайті в. о. глави держави, передає УНН.

Зокрема, розпорядженням № 586/2014-рп С. Дорошенко звільнений з посади голови Жашківської райдержадміністрації Черкаської області, розпорядженням № 587/2014-рп – Н. Котенко з посади голови Коростишівської райдержадміністрації Житомирської області, розпорядженням № 588/2014-рп – М. Негрич з посади голови Коломийської райдержадміністрації Івано-Франківської області, розпорядженням № 589/2014-рп – С. Радьков з посади голови Дворічанської райдержадміністрації Харківської області (*Українські Національні Новини (http://www.unn.com.ua)*). – 2014. – 16.04).

Прем'єр-міністр України А. Яценюк під час засідання уряду в середу, 16 квітня, заявив, що, крім нафти та газу, Росія стала експортувати в Україну тероризм.

Глава уряду наголосив, що уряд проводить загальнонаціональний діалог: «Позиція українського уряду незмінна. Вона полягає в децентралізації влади, внесенні змін до Конституції, захисті національних меншин, російськомовного населення. Вона полягає в єдності, цілісності й суверенності української держави. Із цим ми поїхали на Схід, із цим ми звернулися до Донецька, Луганська, Одеси і Миколаєва, Львова та Тернополя. І саме цього очікує вся країна. Країна очікує миру, спокою і злагоди». Глава уряду наголосив, що для цього в парламенті створена Конституційна комісія, представле-

на всіма політичними силами як зі Сходу, так і із Заходу: «У її роботі взяли участь законно обрані мери міст, у тому числі й Східної України, та представники депутатського корпусу. Вони сьогодні представляють наших політичних опонентів, але вони представляють людей, які проживають у Донецьку чи Луганську, і вони отримали мандат від цих людей. Саме вони мають законне право висловлювати волю і інтереси Сходу України.

Ми далі продовжуємо наш загальнонаціональний діалог. Але ті, хто тримають зброю в руках, не хочуть єдності країни. Вони не говорять про те, як надати додаткові повноваження тим чи іншим регіонам чи захистити права національних меншин. Їхнє завдання, яке спонсорується Російською Федерацією, – це знищення української незалежності.

Видається, що тільки одна країна в світі – Росія – не бачить те, що російські диверсійні групи вчиняють терористичні акти на території України.

Наше звернення до Росії – зупиніть підтримку терористів, засудіть їх, а ми всередині країни самі розберемося» (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2014. – 16.04).

Власть не намерена вводить чрезвычайное положение из-за событий на востоке Украины, заявил журналистам в Кабинете Министров первый вице-премьер-министр В. Ярема.

Как передает корреспондент УНИАН, в частности, отвечая на вопрос, обсуждалась ли перспектива введения ЧП, он сказал: «Нет». В то же время В. Ярема подтвердил, что парламент поддерживал те меры, которые осуществляют силовые структуры, в частности МВД и Минобороны, в восточных областях.

Говоря о ситуации в Краматорске, в частности, относительно захвата украинской бронетехники, В. Ярема отметил, что министр обороны выехал туда, и доложит о ситуации (*Четверта Влада (http://4vlada.net)*. – 2014. – 16.04).

Відбулася зустріч в. о. міністра закордонних справ України А. Дециці з делегацією Європейської комісії «За демократію

через право» (Венеціанська комісія) у складі секретаря комісії Т. Маркєрта, членів комісії Г. Сухоцької (Польща), Г. Папуашвілі (Грузія), Р. Кінер (Швейцарія) та експерта Генерального директорату РЄ з питань демократії Ж. Марку.

Було обговорено актуальні питання залучення Венеціанської комісії до здійснення реформ в Україні, зокрема до конституційного процесу.

А. Дешиця відзначив важливість налагодження взаємодії Венеціанської комісії з Тимчасовою спеціальною комісією Верховної Ради України з питань підготовки законопроекту про внесення змін до Конституції України.

Члени делегації Венеціанської комісії в контексті конституційної реформи наголосили на необхідності закріплення розподілу повноважень між гілками влади в Україні, посилення незалежності судової системи. Також підкреслювалася важливість здійснення реформи місцевого та регіонального управління, зокрема необхідність децентралізації влади.

Сторони погодилися, що здійснення конституційної реформи є одним із ключових питань для подолання нинішньої політичної кризи в Україні, відзначивши важливість подальшого тісного співробітництва України з Венеціанською комісією (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2014. – 16.04).*

Для стабилизации ситуации на Востоке и Юге Украине стоит рассчитывать на собственные силы, а не полагаться на военную поддержку со стороны международного сообщества. Об этом в эфире телеканала «Украина» заявил директор Департамента информационной политики МИД Украины Е. Перебийнис.

«В данной ситуации надо понимать, что любая военная поддержка (со стороны международного сообщества – Ред.) будет только с согласия Совета Безопасности ООН, а здесь надо быть реалистами – поскольку Россия там имеет право

вето, потому нам очень трудно рассчитывать на такую поддержку», – сказал он.

По его словам, мировое сообщество, в том числе и НАТО, оказывает Украине весомую экспертную, техническую помощь, помощь спецсредствами, но в непосредственном ведении военных действий активно принять участие не может (*Главком (<http://glavcom.ua>). – 2014. – 16.04*).

Постоянный представитель Украины в ООН Ю. Сергеев подчеркнул, что украинская власть проводит антитеррористическую операцию в восточных регионах страны исключительно с целью защиты мирного населения и призвал Россию к невмешательству. Об этом он заявил, выступая на заседании Совета безопасности ООН в Нью-Йорке, сообщает Еспресо.TV.

Ю. Сергеев подчеркнул, что эти вооруженные группировки, действующие на Востоке страны, поддерживаются российскими силами, которые незаконно проникают на территорию Украины.

«Украина не удивлена тем, что только РФ критикует антитеррористическую операцию на Востоке Украины. Вы помните, что Россия – это та страна, которая наиболее часто использует контртеррористические инструменты в отношении своих граждан», – отметил он.

Ю. Сергеев очередной раз призвал Российскую Федерацию не вмешиваться во внутренние дела Украины и навести порядок у себя в стране.

«План действий, представленный новым правительством Украины, является инклюзивным, учитывает проблемы всех регионов страны, направлен на поиск практических способов решения проблем, в том числе этнических меньшинств. Для того, чтобы мы смогли добиться поставленных целей, нам нужно, чтобы Россия оставила нас в покое», - подчеркнул украинский дипломат (*Rupor.info (<http://www.rupor.info/news-politika/2014/04/17/tolko-rossiya-iz-vseh-stran-oon-kritikuet-ukrainu/>). – 2014. – 16.04*).

У Вашингтоні українська делегація провела зустрічі з керівництвом та експертами МВФ.

Під час весняних зборів ради керуючих у Міжнародному валютному фонді та Світовому банку відбулися зустрічі представників української делегації з керівництвом та експертами МВФ.

Обговорювалися заходи українського уряду зі стабілізації фінансово-економічної ситуації, які найближчим часом будуть підтримані новою програмою співробітництва з МВФ (***Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2014. – 16.04.***)

Министр финансов Украины А. Шлапак и министр финансов США Д. Лью подписали Декларацию о намерениях, сообщает пресс-служба украинского Минфина.

По сообщению, этот документ предусматривает проведение консультаций по выполнению предварительных условий Украины в соответствии с Соглашением о гарантиях заимствования, подписанное между Украиной и США 14 апреля в Вашингтоне.

Соглашение предусматривает осуществление Украиной выпуска государственных заимствований, обеспеченных гарантиями США в соответствии с Актом о поддержке суверенитета, целостности, демократии и экономической стабильности Украины (***Минфин.com.ua (http://minfin.com.ua). – 2014. – 16.04.***)

Германия готова предоставить Украине технологическую и ресурсную помощь в развитии аграрного сектора. Об этом на встрече с министром аграрной политики и продовольствия И. Швайкой заявил посол Германии К. Вайль.

«Сельскохозяйственный потенциал огромен. Надо только внедрять правильную политику в сельскохозяйственном секторе. Немецкие компании готовы помогать Украине в использовании тех огромных ресурсов, которыми владеет страна.

50 компаний готовы помогать и сельскохозяйственными химикатами, и машиностроительной продукцией. Во многих отраслях, в том числе в животноводстве. Все эти немецкие компании знают украинский рынок, знают нужды этого рынка и готовы остаться тут и расширять свою работу», – сказал он.

По его словам, Германия готова также дать технологии и поддержку и расширять сотрудничество с Украиной.

В свою очередь посол Франции в Украине А. Реми сообщил, что в Украине работают более 40 французских компаний, начиная с простых фермеров до крупных компаний, которые присутствуют в агроиндустрии и пищевой промышленности. «Сельское хозяйство в вашей стране имеет огромный потенциал к развитию. Мы готовы усиливать это сотрудничество для того, чтобы ускорить модернизацию украинского сельского хозяйства», – сказал он (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 16.04).

Украина должна разработать прозрачный и конкурентный рынок земли. Об этом 16 апреля сказала представитель Всемирного банка Т. Сулухия во время встречи министра агрополитики с послами отдельных государств.

«Мы рады видеть, что есть планы продолжать реформы в секторе земли. Украина должна разработать прозрачный конкурентный рынок земли, который будет открытым и не предоставлять какие-то исключительные права определенным игрокам. И он будет предоставлять возможности миллионам малых собственников земли, которые находятся в сельской местности», – отметила представитель ВБ.

Т. Сулухия подчеркнула, что Всемирный банк будет продолжать помощь Украине в сфере сельского хозяйства (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 16.04).

16 квітня в рамках офіційного візиту до Хорватії голова Держінвестпроекту С. Євтушенко підписав меморандум про взаєморозуміння з директором Агентства з інвестицій

***та конкурентоспроможності Республіки Хорватія
Д. Новіничем.***

Українсько-хорватський меморандум встановлює міцні партнерські відносини у сфері інвестиційного співробітництва між агентствами та сприятиме заохоченню інвестицій у сектори економік обох країн. Для цього, зокрема, сторони обмінюватимуться інформацією про законодавство у сфері інвестиційної діяльності, а також спільно організовуватимуть бізнес-заходи, що спрямовані на розвиток двосторонньої співпраці (*Урядовий портал (www.ktm.gov.ua). – 2014. – 16.04.*)

Інформаційна політика має коригуватися громадськими експертами.

В Україні забагато масових інформаційних технологій, але замало засобів масової інформації. Ключовий виклик для української влади в цій царині – як нейтралізувати дезінформацію, поширювану несумлінними мовниками, без порушення принципів демократії і свободи слова. Про це заявив віце-прем'єр-міністр України О. Сич під час першого засідання Громадської експертної ради з питань інформаційної безпеки при віце-прем'єр-міністрові. Участь у нараді також взяли шеф-редактор «Телекритики» Н. Лигачова, директор Інституту медіа-права Т. Шевченко, ведучий програми «Час» (5 канал) С. Цеголко, ведучий програми «Свобода слова» (ICTV) А. Куликов, президент фундації «Солідарність» Т. Петрів, голова правління МГО «Інтерньюз-Україна» К. Квурт, радіоведуча («Європа плюс») Ю. Черноусько.

Урядовець наголосив, що найбільшої шкоди завдає державі сьогодні тиражування закликів до сепаратизму, тероризму та посягань на територіальну цілісність країни. «З одного боку, ми маємо запобігти поширенню ворожого інформаційного продукту, з іншого – бути почутими в межах усїєї України. Хто, як не громадські експерти, що мають відповідні знання, досвід і репутацію, зможуть порадити коректну відповідь на поставлене запитання?» – зауважив О. Сич.

Під час наради керівник проекту «Телекритика» Н. Лигачова запропонувала невідкладно провести соціологічні дослідження соціальних очікувань громадян, що мешкають у південно-східних регіонах України, з метою уточнення редакційної політики державних ЗМІ. У свою чергу телеведучий і журналіст С. Цеголко наголосив на потребі акумулювання позитивних, конструктивних меседжів із вуст перших осіб держави, що мають системно ретранслюватися державними ЗМІ в межах усієї країни. За підсумками наради віце-прем'єр доручив Держкомтелерадіо спільно з МВС, НТКУ розглянути питання щодо перебування на керівних посадах обласних ТРК і притягнення до правової відповідальності осіб, причетних до тиражування ідей сепаратизму, тероризму та посягання на територіальну цілісність України. «В Україні вистачає фахівців, здатних на державницьких засадах протидіяти дезінформації, поширюваній деякими ЗМІ, і гарантувати право громадян на об'єктивну інформацію», – запевнив урядовець (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2014. – 16.04).

ПОЛІТИКА

Генеральний секретар ООН Пан Ги Мун заявив, що сейчас нецелесообразно направлять в Украину миротворческие войска.

«По крайней мере, мы должны получить четкий мандат и решение Совета Безопасности ООН, без этого я не могу предпринимать какие-либо действия», – сказал Пан Ги Мун в интервью мексиканскому изданию «Реформа».

Ранее и. о. Президента Украины А. Турчинов сказал, что приглашает миротворцев ООН в связи с напряженностью на востоке страны. Об этом сообщает Украинская служба ВВС (*Електронні Віснї (http://elvisti.com)*. – 2014. – 16.04).

НАТО вирішило посилити військову присутність на сході у зв'язку з кризою в Україні, заявив генеральний

секретар Північноатлантичного Альянсу А. Фог Расмуссен, передає УНН з посиланням на іноземні ЗМІ.

Після засідання Ради НАТО А. Фог Расмуссен заявив, що патрулювання на морі, у повітрі та на суші буде посилене упродовж кількох днів. «Буде більше літаків у повітрі, більше кораблів на воді і більше готовності на землі. Так, літаки більше патрулюватимуть повітряний простір, союзні кораблі будуть направлені у Балтійське море, східне Середземномор'я і повсюди, де буде потрібно», – сказав А. Фог Расмуссен.

За його словами, цей крок стосується «оборони, стримування і деескалації» та «повністю відповідає міжнародним зобов'язанням» НАТО. Як заявив А. Фог Расмуссен, НАТО сподівається, що переговори, заплановані в Женеві 17 квітня, «прокладуть шлях для мирного і політичного врегулювання кризи» **(Українські Національні Новини (http://www.unn.com.ua). – 2014. – 16.04).**

Очередной телефонный разговор между канцлером ФРГ А. Меркель и президентом России В. Путиным состоялся 15 апреля. В рамках беседы лидеры двух стран «обстоятельно обсудили» актуальную ситуацию в Украине, которую они оценивают по-разному, отметила заместитель официального представителя федерального правительства К. Вирц.

В то же время, как отметила пресс-служба Кремля, А. Меркель и В. Путин отметили важное значение четырехсторонних переговоров (Евросоюз, Россия, США, Украина) по путям преодоления украинского кризиса, которые должны пройти 17 апреля в Женеве. «Выражена надежда, что на встрече в Женеве удастся подать ясный сигнал, способствующий переводу ситуации в мирное русло», – отметили в пресс-службе президента России. Об этом сообщает Deutsche Welle **(Електронні Вісти (http://elvisti.com). – 2014. – 16.04).**

Офіційний Берлін підтримав владу України у проведенні антитерористичної операції проти сепаратистів на сході

країни. Заступник офіційного представника уряду ФРН Г. Штрайтер (Georg Streiter) повідомив в середу, 16 квітня, що Київ не може нескінченно миритися з захопленням відділень міліції та інших об'єктів держінфраструктури озброєними особами, повідомляє Deutsche Welle з посиланням на Reuters.

На думку Г. Штрайтера, уряд в Україні досі поводив себе «дуже розумно і стримано».

При цьому канцлер Німеччини А. Меркель сподівається знайти спільне дипломатичне вирішення на майбутній чотиристоронньої зустрічі в Женеві 17 квітня (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2014. – 16.04).

Глава ЦРУ Д. Бреннан посецал Киев в минушиє выходные, заявил пресс-секретарь Белого дома Д. Карни.

По его словам, обычно США не комментируют визиты высоких представителей ЦРУ. Но, учитывая экстраординарные обстоятельства в регионе и обвинения со стороны России, Вашингтон может подтвердить, что Д. Бреннан посецал Украину в рамках своей поездки по Европе, сказал пресс-секретарь.

Ранее российские СМИ сообщили, что глава ЦРУ встречался с силовиками незадолго до того, как МВД Украины объявило о начале антитеррористической спецоперации на востоке страны. Об этом сообщает ВВС (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>). – 2014. – 15.04).

Глава ведомства Европейского Союза по вопросам расширения Ш. Фюле заявил, что ЕС может расширить санкции в отношении России, если Москва продолжит принимать участие в дестабилизации ситуации в Украине.

Выступая на заседании Европарламента в Страсбурге, он отметил, что скоординированные и профессиональные действия вооружённых группировок на востоке Украине напоминают недавние события в Крыму.

Ш. Фюле также заявил, что Евросоюз подготовит совместный ответ на письмо президента России В. Путина,

отправленное им 18 государствам ЕС в связи с ситуацией с поставками газа в Украину. По словам главы ведомства ЕС по вопросам расширения, Брюссель намерен провести консультации с Россией и Украиной для обеспечения безопасности поставок и транзита газа.

Ш. Фюле также сообщил, что Еврокомиссия пригласила представителей правительств Грузии, Молдовы и Украины в мае в Брюссель для участия в заседании в рамках программы «Восточное партнёрство». Об этом сообщает радио «Свобода» (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2014. – 16.04).

Армия может применять оружие на востоке страны, отмечается в сообщении Генеральной прокуратуры Украины. В ГПУ также призвали местных жителей не препятствовать деятельности военных.

Генеральная прокуратура Украины призвала граждан Востока не препятствовать действиям Вооруженных сил и предупредила, что попытки захвата госучреждений будут караться по уголовному закону, сообщают в пресс-службе ведомства в среду, 16 апреля.

«События последнего времени, которые происходят на территории восточных и южных областей Украины, свидетельствуют об остроте и опасности сложившейся ситуации, в связи с этим предостерегаем граждан, что попытки захвата воинских частей, оружия будут караться по уголовному закону, поэтому стоит хорошо осознать неотвратимость наказания за подобные действия», – говорится в сообщении.

Кроме того, в ведомстве предупреждают, что Вооруженные силы Украины, которые охраняют государство в соответствии с законодательством, могут использовать оружие при выполнении поставленных задач. «Оружие может использоваться для защиты жизни и здоровья военнослужащих, отражения нападения на охраняемые объекты, а также в ходе проведения антитеррористической операции», – отмечается в сообщении.

В Генпрокуратуре напомнили, что служащие государственных учреждений и представители местного самоуправления,

объединения граждан, организаций, их должностные лица обязаны оказывать содействие органам, осуществляющим борьбу с терроризмом. А также сообщать данные, которые стали им известны, о террористической деятельности или любых других обстоятельствах, информация о которых может способствовать предотвращению, выявлению и пресечению террористической деятельности, а также минимизации ее последствий (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 16.04).

Донецкий горсовет захватили вооруженные люди.

В здание Донецкого городского совета вошли неизвестные вооруженные люди. Об этом сообщает «ОстроВ» со ссылкой на сотрудника городского совета. «Вошли вооруженные люди в масках. Они находятся на первом этаже, на лестничных пролетах, однако заявляют, что не представляют угрозы для сотрудников здания, и предлагают всем оставаться на рабочих местах, – сказал он. – Сейчас с ними ведутся переговоры для того, чтобы выяснить их требования и разрешить ситуацию».

Захват произошел после встречи мэра А. Лукьянченко с представителем миссии ОБСЕ. В ходе захвата выстрелов не было – люди просто зашли без сопротивления.

Как передает корреспондент издания, здание горсовета захвачено бойцами харьковского бойцовского клуба «Оплот». Около 20 бойцов, вооруженных автоматами, битами и винтовками, находятся на всех этажах. На руках у них повязки с надписью «Оплот».

Милиция и сотрудники здания сохраняют спокойствие – на своих рабочих местах находятся мэр Донецка и другие работники аппарата.

Как рассказал председатель структурного подразделения харьковского «Оплота» А. Захарченко, цель их входа в здание – добиться от киевской власти проведения референдума о территориальном статусе Донецкой области (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2014. – 16.04).

В Донецкий горсовет будет введена милиция и организована совместная работа с вооруженными активистами, которые захватили здание, для предотвращения провокаций. Об этом заявил журналистам донецкий городской голова А. Лукьянченко.

Он сообщил, что активисты назвали себя организацией «Оплот» и требуют референдума, с ними постоянно ведутся переговоры, передает УНИАН.

«Мы общались, провели два раунда переговоров. И еще один раунд переговоров впереди. Они дали мне гарантии, что не будут противодействовать работе сотрудников исполкома и все имущество будет сохранено», – сказал мэр.

А. Лукьянченко сказал, что требования о референдуме «звучат давным-давно», и отметил: «Я еще раз проинформирую депутатов Верховной Рады о требованиях, я уже их озвучивал на встрече с Премьер-министром 11 апреля. И озвучивал мнения народа, который ставил этот вопрос. И я думаю, что должен быть ответный шаг из центра по этим вопросам. Там, кстати, были обещания».

Мэр подчеркнул, что сейчас Донецкий городской совет «работает в штатном режиме», и выразил надежду, что сессия горсовета 18 апреля «пройдет в установленное время и без срыва» (*Главком (<http://glavcom.ua>). – 2014. – 16.04.*)

В Новоазовске и Красноармейске подняли флаги Донецкой республики.

Еще в двух городах Донецкой области активисты штурмовали здания горсоветов с требованиями провести референдум.

После митинга, прошедшего в среду возле здания городского совета в Новоазовске Донецкой области, активисты вывесили флаг Донецкой народной республики на здании городского совета, сообщает в среду, 16 апреля, издание «Вести».

В этот же день в Красноармейске Донецкой области митингующие также подняли флаг Донецкой народной республики над зданием исполкома, беспрепятственно войдя в здание, пе-

редаєт сайт телекомпанії «Орбіта». Крім того, активісти вивесли прапорок ДНР і на зданні городекого отделе міліції Красноармеїска рјадом с прапорок України і попросили правоохоронітелей следіть за нїм. «Мы хотїм, чтобы на всех адмінзданїях города были прапорок Донецокой народної республікі. Мы не собираемся снимать украинский прапорок», – заявіл одїн із активїстов (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>)). – 2014. – 16.04).

У Єнакієвому сепаратїстї заблокували входи в міськраду, а співробітників і учнів розпустили по домах. Як повідомляє «Укрїнформ», 16 квітня сепаратїстї заблокували всі входи шїнами.

«Для виправданнн своїх дії і залякуваннн жителів міста в хїд пушена заїжджена страшілка про бойовїків “Правого сектору”, які нібито наближаються до міста на кількох автобусах», – повідомляє агенція.

Після обїду під будівлею відбувся мітїнг, на якому присутні висловили недовїру міському голові, «регіоналу» В. Олійнику і звїнували його в тому, що він «вїзнав кїївську владу».

Як повідомлялося, 13 квітня у Єнакієвому було захоплено міськвїконком. Тодї ж над будівлею повісили прапорок міфічної «Донецокої народної республікі».

Як заявіл глава структурного підрозділу харківського «Оплоту» О. Захарченко, мета захопленнн адмінбудівель – домогтися від центральної владї рішеннн про проведеннн 1 травня референдуму з питаннн територїального статусу Донецокої області (*Українська правда* (www.prawda.com.ua)). – 2014. – 16.04).

15 квітня в результатї спецоперації під час звільненнн аеродрому в Краматорську силовики взяли в полон сепаратїстів.

«Спецпідрозділи МВС відбили атаку озброєних нападників, які намагалися штурмувати місцевий аеродром. Антитерористична спецоперація пройшла без жертв. Є інформація про одного пораненого. У результатї збройного протїстоянннн

аеропорт під контролем українських силовиків», – повідомив радник міністра МВС С. Речинський (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 15.04).

Міноборони визнало, що сепаратисти захопили шість БМД.

На Донеччині російськими диверсійно-терористичними групами та місцевими екстремістами захоплено кілька зразків бронетехніки Збройних сил. Це підтвердили в Міноборони.

«16 квітня до міста Краматорськ у Донецькій області увійшли шість одиниць бронетехніки збройних сил (БМД), які діяли за планом антитерористичної операції, – розповіли у відомстві. У центрі міста рух колони заблокували місцеві жителі, серед яких були помічені представники російських диверсійно-терористичних груп. В результаті блокування екстремісти захопили техніку, і колона направилась у бік Слов'янська. Станом на 15:00 16 квітня бронетехніка розташовується неподалік від однієї з адмінбудівель у центрі Слов'янська».

Як відомо, раніше Міноборони спростовувало факт захоплення бронетехніки сепаратистами, а депутат С. Соколов заявляв, що підняття на БМД російських прапорів було партизанським трюком, щоб проникнути в Слов'янськ (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2014. – 16.04).

В Мариуполе неизвестные штурмуют часть внутренних войск. Об этом сообщает издание 0629.com.ua. Как сообщают очевидцы происшествия, захват начался в 20.30.

К воинской части подъехали микроавтобусы. Из них высадились люди в серой форме, балаклавах. Всего около 500 человек. Они выстроились по периметру воинской части и стали забрасывать на ее территорию взрывустройства. В ответ раздались выстрелы. Солдаты стреляли в воздух.

Перестрелка длилась около 20 минут. Захватчики требовали выдать им оружие, но получили отказ. После чего стали по

рации требовать подкрепления. Запросили также доставить им коктейли Молотова.

На место инцидента выехали кареты скорой помощи. По сообщению источника Корреспондент.net в результате стрельбы в Мариуполе 1 человек погиб, 12 ранены. После попытки прорваться в военную часть военные первыми открыли огонь на поражение. Правоохранители производят задержание нападавших.

Напомним, что воинская часть МВД располагается в жилых кварталах на бульваре Хмельницкого. Взрывы и стрельба несут прямую угрозу жизни и здоровью жителей (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 16.04).

В ночь на 17 апреля «Альфа» зачищала Мариуполь от сепаратистов.

В Мариуполе этой ночью после штурма воинской части ситуация в городе на некоторое время вышла из-под контроля. За несколько часов вооруженные столкновения случались возле городской больницы № 3, а также вблизи одного из подземных переходов в центре города.

Около часа ночи в Мариуполе началась совместная операция спецподразделения СБУ «Альфа» и милиции. Правоохранителям удалось задержать, по меньшей мере, 10 человек на ул. Апатова, сообщает портал 0629.com.ua (*Главком* (<http://glavcom.ua>). – 2014. – 17.04).

Акція під стінами Запорізької районної адміністрації, що розпочалася як мирний пікет представників «Правого сектору», закінчилася киданням яєць, борошна та зеленки, передає УНН з посиланням на радіо «Свобода».

За інформацією ЗМІ, кількадесят представників організації під стінами райради вимагали зустрічі з її головою І. Гоменюком. Пікетувальники вважають, що саме він відправляв «ті тушок» до Києва на антимайдан, а потім зустрівся поїзд на вокзалі. «Ось є фотографія. Після закликів до голови райради

вийти надвір демонстранти самі зайшли до приймальні І. Гоменюка. Головною вимогою було написання ним заяви на звільнення з посади. Та чиновник, який є депутатом від Партії регіонів, відмовився. «Якби ще мене люди, з якими я працюю, попросили звільнитися, я б зрозумів. А так я нічого не писати-му», – сказав він.

Після цих слів у голову Запорізької районної ради полетіли яйця. Один із представників «Правого сектору» кинув пакет із борошном, інший – зеленку. На захист І. Гоменюка прийшла його секретар. Після оголошення про виклик міліції демонстранти пішли. Правоохоронці подію не коментують, триває слідство (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 16.04).

Активісти дніпропетровського Євромайдану вже вдруге за цей тиждень пікетували будівлю обласної Державтоінспекції, вимагаючи звільнення керівництва міського ДАІ. Люди тримали в руках плакати з написами «Волчков – пляма на мундирі ДАІ Дніпропетровська», а також скандували «Відставка!», «Ганьба!», повідомляє УНН з посиланням на радіо «Свобода.

За словами пікетувальників, у провину високопосадовцям міського управління Державтоінспекції вони ставлять «розгул здирництва в сфері». Також активісти заявляли, що мають документи на підтвердження вимагання хабарів посадовими особами міського ДАІ (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 16.04).

16 апреля в Донецке состоялось организационное заседание Координационного совета движения «Юго-восточное сопротивление». Как заявили его организаторы, целью Движения является отстаивание интересов Юго-Востока.

Инициатору создания Движения народному депутату Украины О. Цареву поручено представить эти требования и добиваться их реализации.

Свои требования участники заседания изложили в принятом решении, которое принял Координационный совет. После его выполнения совет готов начать переговоры с властью об урегулировании кризиса в стране.

Среди прочего совет требует освободить политзаключенных, обеспечить их полную амнистию и прекратить преследования активистов протестных движений, закрытия уголовных дел против них.

Также среди требований – прекращение антитеррористической операции, отмена мобилизации, восстановление трансляции российских каналов, закрепление на законодательном уровне за русским языком статуса второго государственного, проведение конституционной реформы, направленной на переход к федеративному государственному устройству Украины (*Главком (<http://glavcom.ua>). – 2014. – 16.04*).

Стосовно так званого «президента Південно-Східної України» розпочато кримінальне провадження.

Прокуратура Луганської області здійснює процесуальне керівництво у кримінальному провадженні, розпочатому СБУ у Луганській області, стосовно колишнього голови Апеляційного суду Луганської області А. Визира, який визнав себе президентом Південно-Східної України та публічно закликав до скоєння дій, спрямованих на захоплення влади, зміну меж території України та порушення порядку, встановленого Конституцією України, повідомили УНН у прес-службі прокуратури Генеральної прокуратури України.

Слідчим СВ УСБУ в Луганській області до Єдиного реєстру досудових розслідувань внесено відомості з попередньою кваліфікацією кримінальних правопорушень за ч. 3 ст. 109 (дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади), за ч. 1 ст. 110 (посягання на територіальну цілісність і недоторканність України) та ч. 1 ст. 353 (самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи) Кримінального кодексу України (*Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 16.04*).

Глава Службы безопасности Украины В. Наливайченко заявил, что украинские силовики арестовали 23 кадровых офицера Главного разведывательного управления России. Об этом он сказал, выступая 16 апреля на закрытом заседании Верховной Рады, сообщили LB.ua источники в парламенте.

Агентурная сеть, по его словам, создавалась два–три года. В. Наливайченко отметил, что ежедневно на телефон доверия СБУ поступает около 600 звонков.

Кроме того, по сведениям главы СБУ, участников протестов на Востоке Украины, которые искренне верят, что защищают страну от «майдановцев», очень мало.

Стоит также отметить, что другие источники подтвердили LB.ua задержание 23–25 офицеров ГРУ РФ (*Главком* (<http://glavcom.ua>). – 2014. – 16.04).

На Сході примусово вмикають російські телеканали.

На Луганщині та Донеччині провайдери та оператори кабельного телебачення відновлюють трансляцію російських каналів, попри судову заборону, через те, що їх змушують до цього радикально налаштовані люди, повідомляє УНН з посиленням на радіо «Свобода», яке цитує заступника голови Національної ради з питань телебачення і радіомовлення Л. Мудрак.

За її словами, провайдерам погрожують фізичною розправою, захопленням офісів і нищенням майна.

За її словами, понад 90 % провайдерів Луганської області та 40 % Донецької повернули трансляцію телеканалів «Первый канал. Всемирная сеть», «РТР-Планета», «Россия 24», «НТВ-Мир».

Нагадаємо, 25 березня Київський окружний адміністративний суд зобов'язав провайдерів та операторів кабельного телебачення призупинити ретрансляцію цих каналів, які порушують законодавство України та європейську конвенцію про транскордонне телебачення (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 16.04).

В Винницької області міліція установила блокпости.

Міліція установила блокпости на виїздах із Винниці, щоб не допустити появи в місті протестуючих, повідомляє прес-служба УМВД України в Винницькій області.

«16 квітня на території міста Винниця введено оперативно-профілактичний план «Сирена». 10 міліцейських блокпостів встановлено на виїздах із міста», – повідомляється в повідомленні.

На цих блокпостах працівники міліції несуть круглодобову службу разом з місцевою самообороною (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 16.04).

Активісти Євромайдану спільно з ініціативною групою киян «За гідне життя» прийшли під стіни будівлі Національного банку України, де вимагали від його керівництва вплинути на курс долара та євро, передає кореспондент УНН.

Свій протест проти нестабільної ситуації на валютному ринку прийшло висловити кілька сотень мітингувальників.

Вони вимагали відставки голови Нацбанку С. Кубіва, який, на їхню думку, не справився з покладеними на нього обов'язками. За словами активістів, саме 16 квітня закінчився термін ультиматуму, висунутого посадовцю з боку майданівців, щодо стабілізації економічної ситуації в країні, зокрема зупинки зростання долара та інфляції.

Мітингувальники прийшли з плакатами із написами «Кубів, іди геть!», «Влада влаштувала нам голокост», «Майдан проти Кубіва», «Фашисти проти євреїв, Кубів – проти народу» тощо (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 16.04).

Партия регионов на съезде приняла резолюцию.

16 квітня Партия регионов по итогам проведення незвичайного съезда депутатів ПР всіх рівней Донецької

области приняла резолюцию. Ее поддержало большинство делегатов, сообщил глава Донецкой облорганизации Партии регионов Н. Левченко.

В частности, среди основных пунктов резолюции:

- внесение изменений в Конституцию Украины относительно статуса второго государственного русского языка;
- региональная форма власти;
- роспуск городских и районных администраций;
- право регионов на самостоятельную гуманитарную политику, в том числе и автономия вузов;
- внесение изменений в Конституцию путем референдума;
- принятие закона об освобождении митингующих на востоке Украины;
- люстрация всех незаконных формирований в Украине.

Также на съезде потребовали от протестующих сложить оружие.

«Сложите оружие. Освободите административные здания. Мы за Донбасс без оружия, за сильный Донбасс, за единую страну», – добавил Н. Левченко.

Ранее сообщалось, что регионалы на съезде поддержали референдум в Донецкой области (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 16.04).

УДАР обвинил «Батьківщину» в нежелании делиться властью.

В том, что 15 апреля «Батьківщина» провалила проект авторства В. Кличко и Л. Оробец о совмещении должностей мэра и главы Киевской госадминистрации, УДАР видит нежелание «Батьківщини» делиться властью. Такое мнение выразила в комментарии «Главкому» нардеп от УДАРа, замглавы Комитета по вопросам государственного строительства и местного самоуправления Н. Новак.

«Когда “Батьківщина” оказалась при власти и у нее появилась возможность назначать своего главу КГГА, то их позиция тут же изменилась. Как говорят, место сидения определяет точку зрения», – сказала депутат.

«Батьківщина» говорит, что «мы сейчас изменим Конституцию и у горадминистраций вообще будут другие функции – разведем горадминистрации и органы самоуправления». Это прекрасно, но все понимают, что в этом зале никогда не будет 300 голосов за изменения в Конституцию. Поэтому за этим стоит просто нежелание вернуть Киеву реальное самоуправление», – считает Н. Новак.

Напомним, 15 апреля на заседании Верховной Рады «Батьківщина» провалила проект о совмещении должностей мэра и главы Киевской горадминистрации (*Главком* (<http://glavcom.ua>). – 2014. – 16.04).

Бывший премьер-министр Украины Н. Азаров находится в розыске за злоупотребление властью, заявил в эфире телеканала «Интер» и.о. генерального прокурора О. Махницкий, передает РБК-Украина.

По его словам, в настоящее время правоохранители устанавливают местонахождение объявленного в розыск Н. Азарова. «Открыто уголовное производство. Николаю Азарову сообщили о подозрении», – уточнил О. Махницкий.

Также и.о. генпрокурора отметил, что не знает, где находится экс-премьер. «Он (Азаров – прим.) объявлен в розыск и проводятся оперативно-розыскные мероприятия по его задержанию», – сказал О. Махницкий.

Напомним, что против Н. Азарова и его сына в Австрии начато расследование (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 17.04).

ЕКОНОМІКА

Немецкая компания приступила к газовым поставкам в Украину через Польшу.

Немецкая энергокомпания RWE приступила к газовым поставкам на территорию Украины через Польшу. Так, накануне представители компании «Нефтегаз» сообщали о том, что

операторы компании «Нефтегаз» и польской Gaz-System S.A. подписали договор об упрощении оформления реверсных газовых поставок на территорию Украины через станцию Германовичи. Благодаря договору процедура импорта газа значительно упрощается. По словам главы украинской газовой компании А. Коболева, возможность поставки газа через Польшу – около 1,5 млрд куб. м природного газа в год. Как известно, рамочное соглашение между Украиной и RWE заключили в 2012 г. – соглашение предполагает газовые поставки до 10 млрд куб. м ежегодно (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2014. – 16.04).

Світовий банк вирішив збільшити обсяг першого траншу багатосекторного проекту бюджетної підтримки України з 500 млн дол. до 750 млн дол., надання якого очікується в травні. Про це йдеться в повідомленні Міністерства фінансів, пишуть «Українські новини».

Це рішення було ухвалене під час зустрічі міністра фінансів О. Шлапака та директора-розпорядника Світового банку Ш. Индраваті. Також у травні урядом Японії може бути надано співфінансування цього проекту.

Мінфін повідомляє, що на сьогодні проводиться робота з реалізації інвестиційних проектів в інших секторах економіки України на загальну суму в 1,6 млрд дол.

У травні поточного року очікується отримання інвестиційної позики на підвищення енергоефективності та теплопостачання у розмірі 382 млн дол.

Крім того, цього року Міжнародна фінансова корпорація готова інвестувати в найбільш пріоритетні проекти в Україні до 400 млн дол. Корпорація розглядає можливість надання кредитних ліній для комерційних банків з метою кредитування української економіки, розвитку підприємництва, а також підвищення енергоефективності в країні.

За результатами зустрічі з керівництвом Багатостороннього агентства з гарантування інвестицій (MIGA), яке є однією з організацій групи Світового банку, була досягнута домо-

вленість про те, що агентство підтримує свій портфель в Україні щодо забезпечення політичних ризиків для іноземних банків на рівні 700 млн дол. (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*). – 2014. – 16.04).

З початку поточного року в Україні на шахтах державної форми власності зросли показники обсягів видобутку вугілля. Про це УНН повідомили в Профспілці працівників вугільної промисловості.

Так, фактичний показник видобутку державних шахт у січні – березні поточного року становив 6 млн 506,8 тис. т вугілля, план виконаний на 106,1 %. Понад план видано на-гора 372,8 тис. т. Порівняно з обсягом видобутку за три місяці 2013 р. результат підвищений на 682,4 тис. т.

Нагадаємо, Державне підприємство «Макиїввугілля», що на Донеччині, з початку 2014 р. виконало план з видобутку вугілля на 106,9 %. Загальний видобуток становив 630 тис. 915 т вугілля (*Українські Національні Новини (http://www.unn.com.ua)*). – 2014. – 16.04).

В Украине увеличились объемы сельхозпроизводства.

В январе – марте 2014 г. в Украине индекс объема сельскохозяйственного производства по сравнению с соответствующим периодом 2013 г. увеличился на 6 % и составил 106 %. Так, для сельскохозяйственных предприятий этот показатель составил 111 %, в хозяйствах населения – 101,3 %. При этом по сравнению с февралем 2014 г. индекс объема сельскохозяйственного производства составил 121,8 %. По сравнению с мартом 2013 г. – 105,6 %. Стоит напомнить, что по итогам 2013 г. индекс объема сельскохозяйственного производства составил 113,7 % (*УРА-Информ (http://ura-inform.com)*). – 2014. – 16.04).

По информации Госслужбы статистики, в I квартале жители Украины приобрели товаров на общую сумму

204,9 млрд грн, что на 7,7 % больше по сравнению с аналогичным периодом прошлого года. Впрочем, в I квартале 2013 г. рост составлял почти 12 %.

Оптовый товарооборот предприятий, которые занимаются розничной торговлей, за этот же период сократился на 2 % до 210 млрд грн.

Розничная торговля – одна из главных отраслей, которая не дает ВВП Украины окончательно обвалиться. В прошлом году она возросла на 9,5 % и вместе с сельским хозяйством вывела экономику на нулевой рост, тогда как промышленность, строительство и транспорт в Украине в 2013 г. упали.

Напомним, по данным Госстата, в Украине насчитывается более 60 тыс. магазинов и других торговых точек и свыше 2,6 тыс. рынков (*Левый берег (<http://lb.ua>). – 2014. – 16.04*).

Порты Одессы готовы вместо Севастополя принять зерновые грузы.

Порты Большой Одессы – Ильичевский, Одесский и «Южный» морские торговые порты – в случае закрытия Керченского пролива примут крупнотоварные партии зерна вместо Севастопольского морского порта.

Как заявил на пресс-конференции в Одессе 15 апреля начальник отдела международных отношений, евроинтеграции и логистики государственного предприятия «Администрация морских портов Украины» В. Романченко, Ильичевский порт намерен увеличить мощности по перевалке зерновых и зернобобовых грузов почти на 12 млн т, «Южный» – на 21 млн т. «Перевод грузов не должен сильно повлиять на зернотрейдеров. Они имеют возможность перевести их из Крыма в другие порты Украины», – сказал В. Романченко.

По словам заместителя начальника администрации Одесского порта по операционной деятельности Р. Сахаутдинова, на сегодняшний день суммарная вместимость емкостей порта составляет более 535 тыс. т. «При этом технологически порт имеет возможность обрабатывать более 1 млн т по прямому варианту. Все это нам позволяет обрабатывать более 1 млн т в

месяц, притом, что у нас расчетная пропускная способность 7,5–8 млн т», – заявил Р. Сахаутдинов.

По его словам, сейчас порт совместно со стивидорной компанией «Бруклин-Киев» на Андросовском молу строит причал и зерновой терминал мощностью 4 млн т. Этот проект реализован на 50 %, на причале № 4 есть портовый зерновой терминал, который укомплектован почти на 90 % (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 16.04).

В Украине зарегистрировали первые пять индустриальных парков.

Глава Государственного агентства по инвестициям и управлению национальными проектами С. Евтушенко 15 апреля 2014 г. вручил мэрам пяти городов Украины выписки из реестров индустриальных парков. Об этом сообщает пресс-служба Госинвестпроекта. «За 22 года независимости в Украине не было создано достойной инвестиционной инфраструктуры для ведения бизнеса – индустриальных парков. Сегодня первые пять таких парков уже внесены в реестр. Мы поздравляем всех представителей местной власти, которые являются инициаторами создания индустриальных площадок, с их первыми действенными шагами и вручаем им выписки из реестра», – отметил С. Евтушенко.

Как сообщается, индустриальные парки зарегистрированы во Львове, в Долине (Ивано-Франковская область), Славуте (Хмельницкая область), Коростене (Житомирская область) и Кременчуге (Полтавская область) (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 16.04).

Украинские предприятия тратят менее 1 % средств на покупку новых технологий. На технологические инновации украинские предприятия в 2013 г. потратили 9,6 млрд грн. Об этом говорится в материалах Государственной службы статистики.

В частности, как говорится в отчете, в 2012 г. на эти цели было потрачено 11,5 млрд грн. Доля средств на приобретение

машин, оборудованія и программного обеспечения сократилась до 58 %, однако на внутренние и внешние научно-исследовательские разработки возросла до 17,1 % (13,7 и 3,4 % соответственно).

Как и в предыдущие годы достаточно малая часть средств (0,9 %) расходуется на приобретение новых технологий.

Напомним, по результатам января текущего года объемы IT-услуг возросли на 42 % (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 16.04).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Національний банк прийняв рішення про тимчасове відключення 14 банків від Системи підтвердження угод на міжбанківському валютному ринку. Такі дії регулятор здійснив, урахувуючи дестабілізаційний вплив рівня обмінних курсів гривні, що застосовуються цими банками на міжбанківському валютному ринку, та формування ними негативних очікувань щодо майбутньої курсової динаміки гривні.

Зазначений захід спрямований на стабілізацію ринкових очікувань щодо обмінного курсу гривні та сприятиме прийняттю більш виважених управлінських рішень суб'єктами валютного ринку (*Національний банк України* (<http://www.bank.gov.ua>). – 2014. – 15.04).

Глава Національного банку України С. Кубив прогнозує рівень інфляції в Україні в 2015 г. на рівні 3–5 %. Об этом он заявил перед заседанием Кабинета Министров. «Когда мы смотрим по следующему году, то прогнозируемая инфляция будет в рамках 3–5 %», – заявил С. Кубив.

Он также отметил, что гривна должна стоить соответственно уровню инфляции. Отметим, что 25 марта 2014 г. Кабинет Министров Украины увеличил прогноз роста потребительских цен в 2014 г. до 12 % (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 16.04).

Борги із зарплат переважили за 900 млн грн. Загальна заборгованість із заробітної плати в Україні на 31 березня 2014 р. становила 909,46 млн грн. Про це говорять оперативні дані протокольного рішення Кабінету Міністрів від 1 квітня, які є у розпорядженні «Економічної правди».

На початку року, за даними Держстату, загальна заборгованість по країні становила 808,16 млн грн.

Відповідно до рішення уряду, кожне міністерство та інші центральні органи влади повинні подати кандидатуру повноважного представника до персонального складу Комісії з питань погашення заборгованості із заробітної плати, пенсій, стипендій та інших соцвиплат.

«Керівникам Мінпромполітики, Міноборони, Укравтодору, ФДМУ, Держінформнауки, ДК “Укроборонпром”, НААН взяти під особистий контроль стан погашення заборгованості із заробітної плати на економічно активних підприємствах», – зазначається у рішенні **(Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2014. – 15.04).**

Рівень безробіття в Україні в березні знизився до 1,8 % проти показника 1,9 % у лютому та січні цього року. Про це йдеться в повідомленні Держстату.

В абсолютних цифрах кількість безробітних становила 512,8 тис осіб, із яких допомогу одержували 415,2 тис. осіб.

Розмір допомоги з безробіття в середньому зріс на 127 грн і становив 1 268 грн.

Нагадаємо, рівень безробіття в Україні в лютому залишився на січневому рівні й становив 1,9 % **(Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2014. – 16.04).**

Чистий убуток «Надра України» в 2013 г. склав 13,6 млн грн.

В 2013 г. Национальная акционерная компания «Надра України» получила чистый убыток в размере 13,584 млн грн по

міжнародним стандартам фінансової звітності (МФСО), по порівнянню з 12,11 млн грн чистої прибутку в попередньому році.

Згідно повідомленню компанії в системі розкриття інформації Національної комісії по цінним паперам і фондовому ринку, в звітному періоді її чистий дохід впав на 38,9 % (на 139,274 млн грн) – до 219,072 млн грн, а валова прибуток зменшилася на 48,7 % (на 27,951 млн грн) – до 29,433 млн грн.

НАК «Надра України» створена в жовтні 2000 г. з метою підвищення ефективності управління державними підприємствами геологорозвідки і належить державі (*Мінфін.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 16.04*).

Європа домовилася про створення банківського союзу. Європейським законодавцям вдалося домовитися про нові правила, що полегшують ліквідацію проблемних банків. Про це пишуть «Вісті. Економіка» з посиланням на Reuters.

Незадовго до розпуску Європарламенту перед травневими виборами законодавці схвалили агентство, яке буде закрити слабкі банки єврозони.

За словами М. Барньє, комісара ЄС з питань регулювання, банківський союз доповнює економічний та фінансовий союз, завершує еру масштабних програм допомоги та гарантує, що платники податків більше не будуть сплачувати рахунки, коли у банків проблеми.

Лідери ЄС вже протягом двох років працюють, щоб встановити банківський союз єврозони, щоб зміцнити фінансову архітектуру валютного блоку та захист банківського сектора у разі кризи.

Нові правила полегшують перекладання втрат на власників облігацій і навіть великих вкладників збанкрутілих банків. При цьому запитання, що робити, якщо обвалиться дуже великий банк, залишається відкритим. «З цього часу платникам податків не доведеться систематично оплачувати рахунки за банківськими збитками, – сказав М. Шульц, президент Євро-

парламенту. – З’являться чіткі правила вирішення проблем банку» (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*). – 2014. – 16.04).

Объем мировой торговли возрастет на 4,7 % в 2014 г. Об этом говорится в прогнозе, опубликованном Всемирной торговой организацией.

Это практически вдвое превышает итоги 2013 г., когда объемы мировой торговли увеличились всего на 2,1 %, достигнув показателя 18,8 трлн дол., однако остается ниже среднего показателя последних 20 лет, который составляет 5,3 %, информирует организация со штаб-квартирой в Женеве.

Причина, которая позволяет экспертам ВТО более оптимистично смотреть на глобальные экспортно-импортные операции в этом году, – «значительный потенциал улучшения экономических показателей, по мере того как экономика США крепнет, а Европейский Союз, судя по всему, прошел острую фазу кризиса».

В своих прогнозах эксперты ВТО отталкиваются от общей ситуации в мировой экономике, в частности закладывают рост глобального ВВП на уровне 3,0 %. «Если прогнозы по ВВП будут правдивы, мы ждем всеобъемлющего, но скромного роста объемов мировой торговли в 2014 г.», – пояснил генеральный директор ВТО Р. Азеведу. Он признал, что рост на 4,7 % – «это еще не исторический уровень, но это лучше, чем в прошлом году». «Это шаг в правильном направлении», – сказал он.

Согласно прогнозам, самые лучшие показатели продемонстрируют в этом году развивающиеся государства и страны СНГ, объем торговли в которых должен возрасти на 6,4 %, в то время как объем торговли в развитых странах увеличится на 3,6 %.

Лидером в области экспорта останутся азиатские страны (рост на 6,9 %), за которыми идет Северная Америка (4,6 %), Южная и Центральная Америка (4,4 %), Европа (3,3 %).

Азиатские государства в 2014 г. лучше других регионов улучшат и свои экспортные показатели – на 6,4 % (*Минфин.com.ua (http://minfin.com.ua)*). – 2014. – 16.04).

Економічні санкції Європи проти Росії «можуть зруйнувати економіку Кіпру». Про це заявив міністр закордонних справ Кіпру І. Касулідіс в інтерв'ю німецькому виданню Die Welt, пишуть «Ведомости».

«Росія та Кіпр мають тісні економічні зв'язки. Якщо санкції так потрібні, то кожна держава (член Євросоюзу) має самостійно вирішити, вводити їх чи ні, – заявив він. – Незалежно від того, як будуть виглядати ці заходи, ми не повинні шкодити самі собі».

Поки що європейські санкції прямо не впливають на економіку Росії. Вони полягають в забороні на в'їзд до ЄС чиновникам і заморожування їхніх рахунків. Але раніше ЄС повідомляв про три щаблі можливих санкцій проти Росії.

Останній з них – економічні санкції. На засіданні 14 квітня міністри обговорювали саме це питання.

Юридичні та бухгалтерські фірми Кіпру стурбовані, що санкції проти Росії можуть вплинути на перспективи їх зростання.

Санкції поки «мають обмежений вплив на Кіпр, але поки зберігається невизначеність, прийняття багатьох ділових рішень буде відкладатися», заявив Bloomberg E. Неоклеус, заступник голови правління юридичної фірми Andreas Neocleous & Co LLC у Лімасолі.

За його словами, 77 юристів фірми та шість податкових консультантів представляють інтереси багатьох російських і українських клієнтів **(Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2014. – 16.04).**

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 28

Бюлетень підготували:

О. Ворошилов, С. Кулицький, І. Соколова.

Редактори: Т. Дубас,

О. Федоренко, Ю. Шлапак

Комп’ютерна верстка:

І. Соколова

Підп. до друку 17.04.2014.

Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Обл.-вид. арк. 3,27. Наклад 8 пр.

Видається в друкованому та електронному вигляді

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.

Видавець і виготовлювач

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції

ДК № 1390 від 11.06.2003 р.